

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas

Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001

„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 7 priedas

EVANGELIKŲ REFORMATŲ BENDROJI PROGRAMA

Bendrąją programą rengė:

Rasa Mardosaitė, kun. Rimas Mikalauskas

TURINYS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS	1
II SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI.....	2
III SKYRIUS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS	3
IV SKYRIUS PASIEKIMŲ SRITYS IR PASIEKIMAI.....	4
V SKYRIUS MOKYMO(SI) TURINYS	9
VI SKYRIUS MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS	18
VII SKYRIUS MOKINIŲ PASIEKIMŲ LYGIŲ POŽYMIAI PAGAL PASIEKIMŲ SRITIS ...	20

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Evangelikų reformatų tikybos dalyku siekiama, kad mokiniai susipažintų su Šventuoju Raštu, kaip biblinio tikėjimo pamatu, viliantis, kad Biblijos, kaip Dievo žodžio, pažinimas padės mokiniams ugdytis moralines vertybes, pažadins poreikį asmeniškai pažinti Kristų kaip savo Atpirkėją, suteiks išgelbėjimo viltį ir gyvenimo prasmę, ugdys pasitikėjimą Dievu ir vidinę pagarbą Dievui, kiekvienam žmogui, kūriniui.

2. Evangelikų reformatų tikybos dalyko paskirtis – sudaryti sąlygas mokiniams kelti tikėjimo, asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų Šventojo Rašto šviesoje apmąstant tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvą.

3. Evangelikų reformatų tikybos bendroji programa yra sudaryta remiantis Šventuoju Raštu (Biblija), pagrindiniais evangelikų reformatų išpažinimo raštais, Evangelikų reformatų bažnyčios paveldu ir jos istorija.

4. Evangelikų reformatų tikybos bendrąją programą sudaro: evangelikų reformatų tikybos ugdymo tikslas ir uždaviniai, dalyku ugdomų kompetencijų raiškos aprašas, pasiekimų sričių ir pasiekimų raidos aprašai, dalyko mokymo(si) turinys, pasiekimų lygių požymių aprašai ir pasiekimų vertinimas. Evangelikų reformatų tikybos bendrojoje programoje išskirtos penkios pasiekimų sritys: Šventojo Rašto pažinimas, tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčios istorija ir liturgija, biblinis dvasingumas, žmogus ir pasaulis. Šios pasiekimų sritys yra bendros visoms klasėms nuo pirmos iki dvyliktos, kiekvienam koncentriui numatyti konkretūs kiekvienos srities pasiekimai, suformuluoti atsižvelgiant į vaiko raidos ypatumus ir įgytą patirtį. Tikimasi, kad jie bus pasiekti per koncentrą. Šventojo Rašto pažinimo pasiekimų sritis yra pamatas visoms

kitoms pasiekimų sritims. Visos pasiekimų sritys siejasi tarpusavyje ir viena kitą papildo. Programoje aprašyti mokinių pasiekimai suprantami kaip žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų visuma. Tikimasi, kad jie bus pasiekti baigiant ugdymo programą. Kiekvienos pasiekimų srities pasiekimų raida atskleidžiama šešiuose ugdymo centruose (1–2 klasės, 3–4 klasės, 5–6 klasės, 7–8 klasės, 9–10 ir I–II gimnazijos klasės bei III–IV gimnazijos klasės). Programoje aprašyti mokinių pasiekimai suprantami kaip žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų visuma. Kiekvienos pasiekimų srities pasiekimų raida atskleidžiama šešiuose ugdymo centruose (1–2 klasės, 3–4 klasės, 5–6 klasės, 7–8 klasės, 9–10 ir I–II gimnazijos klasės ir III–IV gimnazijos klasės). Mokymo(si) turinys nusako kontekstus, kuriais pasinaudojant gerinami mokinių pasiekimai, ir mokymo(si) kontekstų pasirinkimo galimybes laipsniškai plėsti žinias ir gilinti supratimą, ugdyti gebėjimus ir vertybines nuostatas. Pasiekimai aprašomi keturiais pasiekimų lygiais: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3) ir aukštesnysis (4). Kiekvienas pasiekimo lygio požymis nurodo mokinio rodomus rezultatus. Aprašomos svarbiausios į(si)vertinimui reikšmingos įgytos žinios ir supratimas, išugdyti gebėjimai ir vertybinės nuostatos.

II SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Evangelikų reformatų tikybos dalyko tikslas – sudaryti galimybę evangelikų reformatų tikybos pamokose mokiniams formuoti Šventojo Rašto išmintimi grįstą pasaulėžiūrą ir suvokti save ir supantį pasaulį Dievo Žodžio šviesoje; susipažįstant su Atpirkimo istorija, giliau įsisąmoninti moralines nuostatas ir įprasinti tai per pagarbą ir atsakingą santykį su Dievu, savimi, visuomene, kūriniu ir pasauliu; ugdyti ir pagrįstai įvertinti savo krikščionišką tapatybę, plėtoti asmeninę konfesinę pasaulėžiūrą; ugdytis gebėjimą užjausti, suprasti kiekvieną asmenį ir nesitaikstyti su prievartos, neteisingumo, patyčių apraiškomis artimoje ir tolimoje aplinkoje.

6. Mokiniai, siekdami evangelikų reformatų tikybos dalyko tikslo, pradiniam ugdyme įgyvendina šiuos uždavinius:

6.1. priima Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį;

6.2. pažįsta pagrindinius Šventajame Rašte atskleistos Atpirkimo istorijos įvykius ir veikėjus, sieja juos su savo gyvenimo patirtimis ir formuojasi evangelinės mokinystės nuostatas;

6.3. ugdomi pagarbą, pasitikėjimą ir nuostabą santykyje su Kūrėju ir kūriniu;

6.4. įgyja pradinius Biblijos studijavimo įgūdžius.

7. Mokiniai, siekdami evangelikų reformatų tikybos dalyko tikslo, pagrindiniame ugdyme įgyvendina šiuos uždavinius:

7.1. nagrinėja Šventąjį Raštą kaip užrašytą Dievo žodį;

7.2. išplėtoja Šventajame Rašte atskleidžiamą Atpirkimo istoriją ir analizuoja savo santykį su ja, lavina evangelines mokinystės nuostatas;

7.3. susipažįsta su pagrindinėmis evangelikų reformatų tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios istoriniu ir kultūriniu paveldu, taiko tai ugdydamiesi savo konfesinę tapatybę;

7.4. palygina įvairias krikščioniškas konfesijas ir didžiąsias pasaulio religijas;

7.5. ugdomi toleranciją įvairių pasaulėžiūrų žmonėms.

8. Mokiniai, siekdami evangelikų reformatų tikybos dalyko tikslo, viduriniame ugdyme įgyvendina šiuos uždavinius:

8.1. aptaria ir pripažįsta Šventojo Rašto autoriteto svarbą reformuotoje tikėjimo tradicijoje;

8.2. analizuoja visuotinius ir reformuotus tikėjimo išpažinimus bei jų įtaką krikščioniškai etikai ir savo gyvenimo būdai;

8.3. nagrinėja krikščionio santykį su šiuolaikiniu pasauliu, aptaria kultūrinius iššūkius;

8.4. analizuoja komplementarinę ir egalitarinę pasaulėžiūrą;

8.5. paaiškina evangelikų reformatų bažnytinę presbiteriterinę-sinodinę santvarką, palygina ją su kitomis krikščioniškų denominacijų santvarkomis ir formuojasi kolegialumo nuostatas;

8.6. susipažįsta su pagrindiniais Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios ir valstybės teisiniais aktais, reguliuojančiais religinių bendruomenių ir bendrijų santykius, išaiškina ir apibrėžia šiuolaikinius Bažnyčios ir Valstybės santykius, vertina krikščionišką pilietiškumą.

III SKYRIUS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

9. Įgyvendinant Evangelikų reformatų tikybos bendrąją programą ugdomos šios kompetencijos: komunikavimo, kultūrinė, kūrybiškumo, pažinimo, pilietiškumo, skaitmeninė, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos. Jos pateiktos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą evangelikų reformatų tikybos dalyku.

10. Pažinimo kompetencija. Evangelikų reformatų tikybos dalyku ugdomas smalsumas pažinti save ir supantį pasaulį Dievo žodyje atskleistos Atpirkimo istorijos kontekste. Mokiniai dalyko žinias ir gebėjimus ugdo analizuodami Šventojo Rašto (Biblijos) tekstus, pagrindinius evangelikų reformatų išpažinimo raštus, tokius kaip Heidelbergo katekizmas, Antrasis šveicariškasis išpažinimas, Miesto katekizmas ir kt.. Mokiniai mąsto kritiškai, kai suvokia ir tikslingai taiko Šventojo Rašto principus kasdienybėje, išsako savo nuomonę, analizuoja išylančias problemas, kritiškai vertina alternatyvius požiūrius ir interneto šaltinių patikimumą. Mokėjimo mokytis gebėjimus mokiniai ugdo suvokdami, kaip taikyti Šventojo Rašto skaitymo ir aiškinimo principus, tikslingai ir atsakingai atsirinkdami informaciją įvairiuose šaltiniuose, tirdami ir kritiškai reflektuodami, susiedami naują informaciją su jau žinoma, savarankiškai planuodami asmenines Šventojo Rašto studijas.

11. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Per evangelikų reformatų tikybos dalyką mokiniai skatinami apmąstyti savo ir kito asmens, sukurto pagal Dievo atvaizdą, unikalumą, vertę ir prasmę. Nagrinėdami Biblijos istorijas mokosi atpažinti ir valdyti emocijas, puoselėti sveikus tarpusavio santykius, pozityviai spręsti konfliktus ir atsakingai priimti sprendimus; analizuoja įvairias situacijas ir mokosi įveikti iššūkius, įvardija bendražmogiškas vertybes ir geba paaiškinti vertybių svarbą priimant sprendimus. Dalyko turinys yra organizuojamas taip, kad mokiniai ugdytūsi empatiškumo, socialinio sąmoningumo ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimo įgūdžius, pagarbų elgesį su gamta ir suvokimą apie visos kūrinijos integralumą. Mokiniai rūpinimosi sveikata svarbą suvokia ir įgūdžius ugdo reflektuodami žmogaus sielos ir kūno vienovę, ugdydamiesi nuostabą ir dėkingumą Kūrėjui už savo būtį.

12. Kūrybiškumo kompetencija. Per evangelikų reformatų tikybos pamokas ugdomi tyrinėjimo gebėjimus, ieškodami reikiamos informacijos įvairiuose šaltiniuose, kritiškai vertindami rastą informaciją bei jos patikimumą. Kūrybinius gebėjimus mokiniai ugdo argumentuotai išreiškdami savo požiūrį, pagrįsdami jį Šventuoju Raštu ir savo patirtimi. Mokiniai ugdo kūrybinį mąstymą keldami klausimus, svarstydami alternatyvius atsakymus. Ugdoma ištvermė ir drąsa priimti gyvenimo sudėtingumą bei gebėjimas išvelgti viltį „jau ir dar ne“ biblinėje perspektyvoje. Reflektuojama kristocentriško mąstymo ir veikimo galia. Ugdomi mokinių gebėjimai generuoti kūrybines idėjas turimos informacijos pagrindu, ieškoti sprendimų bei išraiškos formų.

13. Pilietiškumo kompetencija. Evangelikų reformatų tikybos pamokose pilietinis tapatumas yra ugdomas nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis. Mokiniai skatinami apmąstyti ir susieti asmeninę laisvę su atsakomybe už savo veiklą ir jos rezultatus, dalyvauti bendruomenės veikloje, atsižvelgti į žmonių poreikius. Skatinama, kad mokinys prisidėtų prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms ugdoma aptariant įvykius, mokiniams aktualias problemas, dalinantis nuomonėmis ir informacija. Taip pat mokiniai skatinami suprasti kitokius galimus požiūrius į tuos pačius dalykus, reiškinius, į kitų religijų nuostatas, kitas tautas, demonstruoti empatiją kitokiam žmogui, toleranciją kitokiai nuomonei ir kitokiam požiūriui į gyvenimą. Mokiniai motyvuojami gerbti Lietuvos valstybę, jos istoriją.

14. Kultūrinė kompetencija. Evangelikų reformatų tikybos programa ugdo kultūrinį sąmoningumą, kuris grindžiamas žiniomis apie evangelikų reformatų ir kitų konfesijų ar tikybų, tautų kultūros tradicijas. Pabrėžiama kultūrų ir tikėjimų įvairovė, ugdomas jų pažinimas ir supratimas, skatinantis toleranciją kitiems. Analizuodami Reformacijos įtaką kultūros raidai ugdomi kritinį mąstymą ir kultūrinį sąmoningumą, kuris keičia vartotojišką požiūrį į kultūrą ir skatina aktyvų dalyvavimą transformuojant kultūrą. Mokiniai ugdomi vertybinėmis nuostatomis grįstą estetinį skonį ir išraišką, analizuodami teologinių tiesų išraišką mene, perteikdami savo refleksijas ir religinius išgyvenimus įvairiomis raiškos priemonėmis.

15. Komunikavimo kompetencija. Evangelikų reformatų tikybos ugdymo programoje komunikavimo kompetencija ugdoma mokantis kurti pranešimus, atpasakojant tekstus, atmintinai mokantis įvairias ištraukas iš Šventojo Rašto, samprotaujant apie Biblijos tekstus ir gyvenimo reiškinius, pateikiant

savo nuomonę ir pagarbiai išklausančią ir išsiklausančią kito nuomonę. Pamokų veikla organizuojama taip, kad mokiniais būtų sudaromos galimybės išmokyti rasti ir atsirinkti informaciją įvairiuose informacijos šaltiniuose, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

16. Skaitmeninė kompetencija. Evangelikų reformatų tikybos pamokose skaitmeninė kompetencija ugdoma lavinant gebėjimus naudotis ir analizuoti su tikybos dalyku susijusį skaitmeninį turinį, kritiškai vertinti virtualioje erdvėje pateikiamą informaciją, mokantis pasirinkti tinkamiausias technologines priemones pristatant savo idėjas, įgyvendinant projektus. Mokomasi atsakingai, saugiai ir etiškai bendrauti ir bendradarbiauti virtualiose socialinėse grupėse, dalintis informacija, veikti, bendrauti ir bendradarbiauti skaitmeninėje erdvėje mokyklos, bendruomenės, šalies kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

IV SKYRIUS PASIEKIMŲ SRITYS IR PASIEKIMAI

17. Šventojo Rašto pažinimas (A). Mokiniai, klausydami pasakojamų Biblijos istorijų ir skaitydami Bibliją, susipažįsta su ja, kaip svarbiausiu Dievo Apreiškimo šaltiniu žmonėms. Tyrinėja Biblijos kultūrinį, istorinį paveldą, ugdo biblinį raštingumą. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

17.1. Pagrindžia Biblijos autoritetą (A1).

17.2. Nagrinėja Biblijos pasakojimą (A2).

18. Tikėjimo turinio pažinimas (B). Susipažįsta su Evangelikų reformatų bažnyčios mokomu tikėjimo turiniu. Atskleidžia Trivienio Dievo atributus, susipažįsta su Jėzaus Kristaus Evangelija. Atpažįsta Dievo kvietimą žmogui ir dovanojamą išgelbėjimą malone per tikėjimą Jėzaus Kristaus auka. Susipažindami su žmonių pastangomis išreikšti savo religingumo poreikį, ugdo pagarbų santykį su įvairių įsitikinimų žmonėmis. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

18.1. Apmąsto Trivienio Dievo apreikimą Šventajame Rašte (B1).

18.2. Analizuoja atperkančiąją Jėzaus misiją (B2).

18.3. Atpažįsta žmogaus prigimties orumą ir trapumą (B3).

18.4. Tolerantiškai apibūdina įvairias pasaulėžiūras (B4).

19. Bažnyčios istorija ir liturgija (C). Susipažįsta su Bažnyčia, kaip Dievo Sandoros tauta, analizuoja Bažnyčios raidą pasaulyje ir Lietuvoje, įvairių krikščioniškų konfesijų panašumus ir skirtumus. Analizuoja Dievo pažinimo prasmę bendruomenės kontekste. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

19.1. Apibrėžia Bažnyčios prigimtį, ženklus, tikslus ir istoriją (C1).

20. Biblinis dvasingumas (D). Mokiniai analizuoja žmogaus santykio su Dievu prasmę, dinamiką, yra skatinami puoselėti asmeninį santykį su Dievu naudojantis biblinėmis priemonėmis. Analizuoja praktinę biblinio asmeninio dvasingumo raišką įvairiuose kontekstuose. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

20.1. Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykyje su Dievu (D1).

20.2. Analizuoja praktinę savo biblinio dvasingumo raišką santykyje su artimu (D2).

21. Žmogus ir pasaulis (E). Biblinio mokymo perspektyvoje analizuoja asmens ir bendruomenės moralės, etikos, socialinius, pilietinius ir kt. klausimus. Ugdo kritinį mąstymą priimančias sprendimus ir interpretuojant įvykius bei reiškinius. Plėtoja dialogo kultūrą ir pagarbą asmeniui bei aplinkai. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

21.1. Ugdo socialinę, pilietinę atsakomybę bei pagarbų/tausojamą santykį su kūriniu (E1).

22. Mokinių pasiekimų raidai parodyti pateikiamas pagrindinis pasiekimų lygis. Mokinių pasiekimų raida lentelėje aprašoma pagal pasiekimų sritis kas dvejus metus. Lentelėje raide (pavyzdžiui, A, B, ...) žymima pasiekimų sritis, raide ir skaičiumi (pavyzdžiui, A1, A2, ...) žymimas tos pasiekimų srities pasiekimas.

Pasiiekimas	Pasiiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 (I–II gimnazijos) klasės	III–IV gimnazijos klasės
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)						
Pagrindžia Biblijos autoritetą (A1)	Pasako, kad Biblija yra Dievo pasakojimas, paaiškina, kuo ji panaši ir kuo skiriasi nuo kitų knygų (A1.3.)	Išsako savo samprotavimus, kodėl Biblija galima pasitikėti (A1.3.)	Paaškina, kodėl Biblija gali būti patikimas gyvenimo pamatas (A1.3.)	Analizuoja galimybę Biblijos pagrindu formuoti vertybių sistemą (A1.3.)	Pagrindžia krikščioniškos pasaulėžiūros vertybes Biblijos autoritetu (A1.3.)	Apibūdina Biblijos autoritetu paremtą krikščionijos poveikį ir kultūrinį indėlį pasauliui. (A1.3.)
Nagrinėja Biblijos pasakojimą (A2)	Dėmesingai klausosi Biblijos teksto, atsako į faktinius ir aiškinamuosius klausimus, formuluoja savo samprotavimus ir kilusius klausimus. Kūrybiškai atpasakoja ir pavaizduoja kelias Biblijos istorijas (A2.3.)	Išvardija pagrindinius Penkiaknygės veikėjus, kurie vadinami tikėjimo protėviais. Paaškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą ir pasako, ko galima pasimokyti iš jų (A2.3.)	Išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius chronologine tvarka, sieja Biblijos veikėjus su atitinkamais ST įvykiais (A2.3.)	Palygina Sandoros sampratą Senajame ir Naujajame Testamente. Atpažįsta Biblijos tekstų aktualumą ir sieja juos su asmenine patirtimi (A2.3.)	Paaškina Šventojo Rašto santykį su krikščioniška tradicija, kultūra (A2.3.)	Apibūdina Biblijos tekstų dvasinę, literatūrinę, istorinę prasmę, analizuoja Biblijos interpretavimo pavyzdžius kultūroje. (A2.3.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)						
Apmąsto Trivienio Dievo apreiškimą Šventajame Raš (B1)	Apibūdina Dievą kaip Kūrėją ir gyvenimo šaltinį. Pateikia bent po vieną Dievo ir žmogaus kūrybos panašumą ir skirtumą (B1.3.)	Išvardija rūpestingojo Dievo apraiškas Biblijos veikėjų gyvenime. Atpažįsta Dievo rūpesčio ženklus kasdienybėje (B1.3.)	Paaškina, kaip Dievo teisingumas pasireiškia meile ir rūstybe (B1.3.)	Analizuoja Trivienio Dievo apsiereškimą ir Trejybės asmenų santykį, atpažįsta bendrystės poreikio ištakas (B1.3.)	Komentuoja Trejybės doktriną ir sieja ją su Evangelijos žinia (B1.3.)	Atpažįsta klaidingus Trivienio Dievo įvaizdžius, komentuoja jų atsiradimo priežastis ir pasekmes (B1.3.)
Analizuoja atperkančiąją Jėzaus misiją (B2)	Pasakoja Jėzaus gimimo istoriją, išreiškia pagarbą Jėzui,	Atpažįsta kai kuriuos Senojo Testamento	Paaškina, kodėl žmonėms yra reikalingas	Aptaria Jėzaus Kristaus Atpirkėjo misiją.	Analizuoja pateiktas nuorodas į Jėzų Kristų Senajame	Apibrėžia ir išteisinimo doktriną

Pasiiekimas	Pasiiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 (I–II gimnazijos) klasės	III–IV gimnazijos klasės
	kaip Dievo Sūnui (B2.3.)	įvaizdžius ir pažadus apie Gelbėtoją ir susieja juos su Jėzaus asmeniu (B2.3.)	Gelbėtojas ir analizuoja išgelbėjimo poreikį (B2.3.)	Komentuoja, ką reiškia būti išgelbėtam malone per tikėjimą Kristumi (B2.3.)	Testamente ir sieja su Jėzaus Kristaus gyvenimu bei misija. Paaškina savo gyvenimo ir Atpirkimo istorijos sąsajas (B2.3.)	per Jėzaus Kristaus atpirkimą (B2.3.)
Atpažįsta žmogaus prigimties orumą ir trapumą (B3)	Remdamasis įsiminta Biblijos eilute (Pradžios 1, 27), paaškina, ką reiškia, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo panašumą, kuo žmogus yra panašus į savo Kūrėją. Išsako samprotavimus apie tikėjimo reikalingumą žmogui (B3.3.)	Atpažįsta Nuopuolio pasekmes Dievo kūriniui ir žmonių santykiams. Aptaria, ką reiškia priimti Dievo atleidimą ir Jo pagalbą (B3.3.)	Aptaria tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime, pateikia pavyzdžių, kaip tikėjimas Dievu padaro teigiamą įtaką žmogaus gyvenimui (B3.3.)	Apibrėžia nuodėmės ir malonės sąvokas. Paaškina, kaip žmogus gali susitaikyti su Dievu (B3.3.)	Analizuoja nuodėmės, kaip žmogiškosios nesėkmės, padarinius žmonių tarpusavio santykiams (B3.3.)	Komentuoja išteisinimo per malonę doktriną, pateikia pavyzdžių iš Biblijos (B3.3.)
Apibūdina įvairias pasaulėžiūras ir jas gerbia (B4)	Pastebi ir priima savo ir kitų skirtingumą. Paaškina, kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms (B4.3.)	Skiria krikščionišką pasaulėžiūrą nuo kitų pasaulėžiūrų. Atpažįsta keletą religinių simbolių (B4.3.)	Išreiškia savo nuomonę apie (ne)tikėjimo įtaką elgesiui ir pasirinkimams. Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei (B4.3.)	Lygina įvairių krikščioniškų konfesijų raišką. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja (B4.3.)	Aptaria skirtingus požiūrius į Dievą, komentuoja klasikinius Dievo buvimo įrodymus. Apibūdina savo pasaulėžiūrą (B4.3.)	Analizuoja savo konfesinę tapatybę ir geba palyginti ją su kitomis konfesijomis ar pasaulėžiūrų sistemomis. Nusako komplementarinės ir egalitarinės pasaulėžiūros esminius bruožus.

Pasiiekimas	Pasiiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 (I–II gimnazijos) klasės	III–IV gimnazijos klasės
						Paaishkina jų įtaką ir pasekmes visuomenei (B4.3.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)						
Apibrėžia Bažnyčios prigimtį, ženklus, tikslus ir istoriją. (C1)	Apibrėžia bažnyčią kaip Dievo tautą, kuriai priklauso visi tikintieji. Išvardija pagrindines krikščioniškas šventes ir paaishkina, ką jos reiškia (C1.3.)	Aptaria pagrindinius Senojo Testamento bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, Dievo padangtė, garbinimo ritualai) (C1.3.)	Skiria vietinės ir visuotinės bažnyčios bruožus. Apibūdina bažnyčios vaidmenį perduodant tikėjimo tiesas (C1.3.)	Paaishkina Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentų reikšmę. Pasako, kokios nuostatos stato arba griaua bendruomenės gyvenimą (C1.3.)	Tyrinėja evangelikų reformatų Bažnyčios išpažinimus ir susieja juos su Šventuoju Raštu ir kasdienio gyvenimo praktika (C1.3.)	Pristato esminius Reformacijos įvykius, asmenybes. Apibrėžia savo konfesinę tapatybę ir papasakoja apie dalyvavimą bendruomenės gyvenime (C1.3.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)						
Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką santykyje su Dievu (D1)	Savais ar išmoktais žodžiais išsako padėką ir prašymus Dievui. Išreiškia susidomėjimą Dievo žodžiu (D1.3.)	Apibūdina maldos paskirtį ir formas. Atpažįsta Dievo rūpestį žmogumi aptardamas Biblijos tekstus ir analizuodamas savo gyvenimą (D1.3.)	Papasakoja ir pateikia pavyzdžių apie asmeninę maldos ir Dievo žodžio apmąstymo patirtį. Remiasi Biblija apibūdindamas savo asmeninį santykį su Dievu (D1.3.)	Analizuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. Išvardija dvasinio gyvenimo trukdžius (D1.3.)	Analizuoja ir praktikuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus (D1.3.)	Demonstruoja gebėjimą organizuoti savo dvasinį gyvenimą (D1.3.)
Analizuoja praktinę biblinio dvasingumo raišką	Komentuoja atleidimo ir pasitikėjimo Dievu	Vertina savo ir kitų poelgius ir atsižvelgdami į	Aptaria gailastingumo ir sąžiningumo svarbą	Analizuoja pasirinkimų ir pasekmių dėsnius.	Rodo pagarbą asmenims iš skirtingų socialinių,	Taiko Šventojo Rašto mokymą

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 (I–II gimnazijos) klasės	III–IV gimnazijos klasės
santykije su artimu (D2)	svarbą kasdieniame gyvenime. Moka atsiprašyti ir priimti atsiprašymą (D2.3.)	Aukso taisyklę ir Dešimt Dievo įsakymų (D2.3.)	kuriant santykius su bendraamžiais. Atpažįsta ir reaguoja į patyčias ir erzinimą (D2.3.)	Palygina tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus (D2.3.)	kultūrinių ar religinių grupių (D2.3.)	konkrečioms asmeninio ir bendruomeninio gyvenimo situacijoms, santykių ir pamaldumo praktikai (D2.3.)
5. Pasiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)						
Ugdosi socialinę, pilietinę atsakomybę bei pagarbų / tausojamąjį santykį su kūrinija (E1)	Nusako, kuo žavisi stebėdami Dievo kūrinijos grožį. Komentuoja, kodėl svarbu rūpintis gamta. Aptaria pagalbos būdus artimiausios aplinkos žmonėms (E1.3.)	Išvardija kelis teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Atpažįsta kito žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko (E1.3.)	Aptaria, kaip dora lyderystė reiškiasi žmonių santykiuose ir elgsenoje su gamta. Apibūdina galimybes spręsti artimoje aplinkoje pastebėtą problemą (E1.3.)	Analizuoja gailestingumo tarnystės pavyzdžius Šventajame Rašte. Siūlo idėjas apie tai, kaip gali prisidėti kuriant visuomenės gerovę, darnią ekologinę aplinką (E1.3.)	Aptaria, kaip socialinė, pilietinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente. Dalyvauja savanoriškoje veikloje (E1.3.)	Analizuoja Vakarų kultūros ir Reformacijos santykį. Demonstruoja praktinius krikščioniškos tarnystės įgūdžius bendruomenėje ir visuomeninėje veikloje (E1.3.)

V SKYRIUS MOKYMO(SI) TURINYS

23. Mokymo(si) turinys. 1 klasė:

23.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiais:

23.1.1. Dievo žodis – išskirtinė knyga. Klausydami skaitomų pasakojimų iš Biblijos ir juos aptardami ugdomi nuostatas pažinti Šventąjį Raštą kaip išskirtinę knygą, kurioje pats Dievas atskleidžia pasaulio ir žmonių kilmę, įvykusį Nuopuolį, jo pasekmes ir Dievo pažadą atstatyti pažeistą žmogaus orumą, ugdomi dėkingumą Dievui, atskleidžiančiam Atpirkimo planą žmogui.

23.1.2. Pasaulio sukūrimas ir pirmieji žmonės. Klausydami skaitomų ar pasakojamų istorijų iš Biblijos mokiniai susipažįsta su Biblijos metapasakojimo istorijomis iki Abraomo (Pradžios knyga 1–11 skyriai). Savo pasirinktomis raiškos priemonėmis mokiniai pavaizduoja Pasaulio sukūrimo istoriją, eilės tvarka išvardija sukūrimo dienas, skiria įvykius prieš Nuopuolį ir po jo, apibūdina Adomą ir Ievą kaip pirmąją šeimą.

23.1.3. Dievas kalba su žmonėmis. Aptardami istorijas apie Adomą, Ievą, Nojų, mokiniai mokosi atpažinti, kaip Dievas kalbėjo žmonėms anksčiau ir dabar.

23.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

23.2.1. Dievo bruožai. Aptardami Biblijos istorijas mokiniai ugdomi suvokimą, kad Dievas sukūrė pasaulį, jį myli ir juo rūpinasi, lavina gebėjimą atpažinti tokius Dievo bruožus, kaip kūrybiškumas, meilė, galybė, tobulumas arba šventumas.

23.2.2. Dievo ir žmogaus kūriniai. Mokiniai mokosi skirti Dievo kūrinius nuo žmonių kūrinių. Mokytojo padedami analizuoja Dievo ir žmogaus kūrybos pavyzdžius ir pateikia kelis panašumus ir skirtumus.

23.2.3. Kalėdų istorija. Kūrybiškai vaizduodami Kalėdų istoriją sužino, kad Jėzaus Kristaus gimimo istorija yra Dievo, kuris sukūrė Dangų ir Žemę, įsikūnijimo istorija (Pr.1,1; Jono 1, 1).

23.2.4. Aš – unikalus. Savais žodžiais mokosi paaiškinti, ką reiškia suvokti save ir kitus kaip unikalius Dievo kūrinius.

23.2.5. Nuodėmė. Aiškinasi nuodėmės sąvoką, kuri apibrėžiama kaip žmogaus polinkis mąstyti, elgtis priešingai Dievo nustatytai tvarkai. Akcentuojama, kad Dievo meilė žmogui nesikeičia net tada, kai žmogus yra nūsukęs nuo Dievo.

23.2.6. Tvanas. Aptardami Tvano istoriją lavinasi gebėjimą pastebėti Dievo šventumą, kuris reikalauja, kad blogis būtų nubaustas arba pašalintas.

23.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

23.3.1. Šeima. Aptardami šeimos svarbą ir draugystės poreikį, mokosi pastebėti, kad Dievas sukūrė žmogų kaip bendraujantį asmenį. Jis dovanoja žmogui šeimą, bendruomenę.

23.3.2. Bažnyčia – Dievo tauta. Aptariant Biblijos veikėjų santykį su Dievu ugdomi suvokimą, kad Bažnyčia yra Dievo tauta, kurios paskirtis yra skelbti Dievo darbus ir drąsinti tikinčiuosius pasitikėti Dievu. Susipažįsta, kad Dievo tautai visada priklausė ir dabar priklauso žmonės, kurie pasitiki Dievu (Abelis, Nojus ir pan.).

23.3.3. Krikščioniškos šventės. Mokiniai mokosi apibūdinti, kad krikščioniškos šventės yra susijusios su Jėzaus gyvenimo įvykiais.

23.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

23.4.1. Dievo gerumas. Aptardami Biblijos istorijas ir savo kasdieniškas patirtis ugdomi gebėjimą pastebėti Dievo gerumo apraiškas Šventajame Rašte ir kasdienybėje, padėkoti Dievui maldoje, o artimui – savo žodžiais ir veiksmais.

23.4.2. Sukūrimo istorija. Aptardami Sukūrimo istoriją sieja Dievo meilę ir rūpestį žmogumi su Dievo kvietimu suvokti save ir kitą žmogų kaip vertingą ir unikalų Dievo kūrinį.

23.4.3. Geras ir blogas elgesys. Mokiniai mokosi atpažinti kas yra geras ir blogas elgesys, ieško pavyzdžių artimoje aplinkoje. Sieja nuodėmę su nepaklusnumu Dievui (pavydas, pasipūtimas, muštynės – Kaino ir Abelio istorija, Babelės bokšto statyba), mokosi atsiprašyti ir priimti atsiprašymą.

23.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

23.5.1. Atsakomybė rūpintis Dievo kūrinija. Susipažinę su Sukūrimo istorija sieja ją su Dievo patikėta atsakomybe žmogui rūpintis kūrinija, aptaria, kaip praktiškai galima pasirūpinti augalais, gyvūnais, ir įgyvendina paprastus projektus (pvz., pagamina lesyklėles paukšteliams žiemą, surenka šiukšles ir t.t.).

23.5.2. Mylintis ir rūpestingas Kūrėjas. Mokiniai, dalyvaudami socialiniuose projektuose, ugdomi suvokimą, kad atsiliepdami į kitų žmonių, esančių artimiausioje aplinkoje, poreikius liudijame apie mylintį ir rūpestingą Kūrėją.

24. Mokymo(si) turinys. 2 klasė:

24.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

24.1.1. Dievas veikia istorijoje. Klausydami, iliustruodami, vaidindami Biblijos istorijas ugdomi kompetencijas pažinti Šventąjį Raštą kaip Dievo, veikiančio istorijoje, pasakojimą; susipažindami su Izraelio tautos patriarchų Abraomo, Izaoko ir Jokūbo gyvenimais (Pradžios knygos 12–50 skyriai), Jėzaus Kristaus gimimo istorija (Evangelija pagal Luką 1–2 skyriai), ankstyvaisiais gyvenimo metais, ieško atsakymų į faktinius ir aiškinamuosius klausimus, išsako jiems kilusius klausimus bei samprotavimus. Savo pasirinktais būdais atskleidžia pagrindinius įvykius iš Abraomo, Jokūbo ir Ezavo, Juozapo, Zacharijo ir Elžbietos, Jono Krikštytojo, Jėzaus gyvenimų.

24.1.2. Biblijos sandara. Mokiniai susipažįsta su Biblijos sandara, įvardija abi Biblijos dalis – Senąjį Testamentą ir Naująjį Testamentą, mokosi Jėzaus Kristaus gimimo ir prisikėlimo istorijas priskirti antrajai Biblijos daliai, kuri vadinama Naujuoju Testamentu.

24.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

24.2.1. Dievo meilė, ištikimybė ir suverenumas. Analizuodami Biblijos istorijas (Pradžios 12–50; Luko 1–2), mokiniai išmoksta atpažinti tokius Dievo atributus kaip meilė, ištikimybė, suverenumas.

24.2.2. Dievo pažadas. Aptardami Jėzaus gimimą, kaip Dievo pažado išsipildymą atsiųsti Gelbėtoją. Šis pasakojimas gretinamas su išpildytu Dievo pažadu Abraomui ir Zacharijui susilaukti palikuonių (Pradžios 12,2; Pradžios 15, 1–6, Pradžios 21; Luko 1–2). Aptardami Abraomo ir Izaoko istoriją ant Morijos kalno mokiniai gilina supratimą apie aukos už nuodėmę svarbą. Ši istorija susiejama su Dievo Sūnaus auka ant kryžiaus.

24.2.3. Pasitikėjimas Dievu. Remdamiesi Abraomo, Loto, Jokūbo ir Ezavo istorijomis samprotauja apie žmogaus polinkio siekti naudos tik sau pavojus ir pasitikėjimo Dievo pažadais privalumus.

24.2.4. Meilė ir pagarba. Reflektuodami Biblijos istorijas ir kasdienės patirtis ugdomi gebėjimą pastebėti, kad visi žmonės nori būti mylimi ir gerbiami (Ezavas, Jokūbas, Juozapo broliai, Egipto valdytojas).

24.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

24.3.1. Bažnyčia, kaip Dievo šeima. Aptardami Jokūbo ir jo palikuonių gyvenimą, mokiniai atranda, kad Dievas yra ištikimas savo duotam pažadui laiminti Abraomo palikuonis, kurie yra įvardijami kaip Dievo tauta, ir ieškodami atsakymų į užduodamus klausimus pastebi, kaip Dievas ištikimai rūpinasi savo išrinktais žmonėmis, ugdo jų charakterį (Abraomas, Jokūbas, Juozapas).

24.3.2. Šeimos tradicijos. Aptardami Kalėdų, Velykų šventes, jų krikščioniškąją prasmę, mokiniai pasakoja apie jų šeimos tradicijas.

24.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

24.4.1. Pokalbis su Dievu. Mokiniai, aptarę Abraomo, Zacharijo ir Elžbietos maldas, mokosi melstis, išsakydami savo padėkas ir prašymus Dievui. Pritaikydami judesius mokosi melstis malda *Tėve mūsų*. Klausydami Biblijos istorijų maldoje paprašo, kad Dievas jiems padėtų suprasti Jo žodžius.

24.4.2. Atleidimas, žodžio laikymasis ir pasitikėjimo Dievu svarba. Klausydami, skaitydami ir aptardami Biblijos veikėjų (Abraomo, Izaoko, Jokūbo, Juozapo) gyvenimo įvykius, mokiniai susieja savo santykių patirtis su artimiausios aplinkos žmonėmis, samprotauja apie pažadų laikymosi, atleidimo, pasitikėjimo Dievu svarbą kasdieninėse gyvenimo situacijose.

24.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

24.5.1. Dėkingumas Kūrėjui ir atsakomybė. Nusakydami tai, kuo žavisi stebėdami gamtoje vykstančių natūralių procesų grožį, savo patirtis sieja su dėkingumu Kūrėjui, ugdomi pagarbą ir atsakingą santykį su kūrinija.

24.5.2. Atsakingas vartojimas. Atkreipdami dėmesį į didelį atliekų kiekį, atlikdami apklausas artimoje aplinkoje, ugdomi suvokimą, kad racionaliai vartodami jiems teikiamus išteklius (maistą, daiktus), jie gali prisidėti prie pagalbos stokojantiems.

25. Mokymo(si) turinys. 3 klasė:

25.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

25.1.1. Atpirkimo istorija. Klausydami, vaidindami Išėjimo ir Pakartoto Įstatymo knygose aprašomus pagrindinius įvykius ir veikėjus, ugdomi supratimą, kad Biblijos pasakojimai apie žydų tautos išėjimą iš Egipto yra Dievo atskleistos Atpirkimo istorijos dalis (Išėjimo knyga, Pakartoto Įstatymo knyga).

25.1.2. Išėjimas. Nagrinėdami Senojo Testamento tekstus mokiniai mokosi atpasakoti pagrindinius įvykius apie izraelitų išėjimą iš Egipto ir klaidžiojimą dykumoje, apibūdinti pagrindinius veikėjus Mozę, Aaroną, Mirjam, Kalebą, Jozują. Aptardami Jėzaus Kančios ir Prisikėlimo įvykius (Luko evangelija 22–24 skyriai) išmoksta pastebėti, kad Senojo Testamento veikėjų gyvenimo detalės yra ir užuominos apie Gelbėtoją Jėzų.

25.1.3. Dešimt Dievo įsakymų. Mokiniai išvardindami Dešimt Dievo įsakymų aiškinasi juos pagal *Naujojo miesto katekizmo* 6–20 klausimus.

25.1.4. Penkiaknygė. Nagrinėdami Senojo Testamento sandarą mokiniai išvardija Penkiaknygės knygų pavadinimus iš eilės ir mokosi apibendrintai paminėti pagrindinius jų turinio akcentus. Mokosi surasti Biblijos ištrauką pagal pateiktą nuorodą, išsako savo samprotavimus apie perskaitytą tekstą iš Biblijos, užduoda klausimus, sieja jį su savo gyvenimu.

25.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

25.2.1. Rūpestingas Dievas. Plečia Dievo bruožų pažinimą, atpažįsta Dievą kaip aprūpintoją (mana, vanduo, putpelės) ir tiesos šaltinį (Dešimt Dievo įsakymų). Samprotauja apie tai, kaip Dievas, suteikdamas žydams maisto, vandens ir Dešimt Dievo įsakymų, rūpinosi savo tauta, kai ji klaidžiojo dykumoje ir kaip skirtingai žmonės reagavo į Dievo rūpestį. Aiškinasi kokie yra pagrindiniai žmogaus fiziniai ir dvasiniai poreikiai. Analizuodami kitų žmonių reakcijas į Dievo pagalbą, atpažįsta savo reakcijas.

25.2.2. Dievo vardas. Mokiniai aiškinasi ką reiškia Dievo vardas „Aš esu“. Paaiškina, kad Dievo vardas „Aš esu“ atskleidžia Dievą, neturintį nei pradžios, nei pabaigos – amžiną Dievą.

25.2.3. Paschos reikšmė. Mokiniai aiškinasi žydų Paschos reikšmę. Išsako savo pastebėjimus apie Paschos avinėlio sąsajas su Jėzaus atperkančia auka ant kryžiaus.

25.2.4. Kalno pamokslas ir Dešimt Dievo įsakymų. Aptardami Kalno pamokslą turinį atpažįsta Jėzaus perfrazuotus Dešimt Dievo įsakymų. Samprotauja ir taiko Dešimt Dievo įsakymų kasdienėse situacijose. Atpažįsta Jėzaus, kaip Dievo Avinėlio, simboliką meno kūrinuose.

25.2.5. Egipto religija ir krikščioniška pasaulėžiūra. Mokiniai aiškinasi 10 Egipto nelaimių (Išėjimo 11–12) ir kaip jos siejosi su to meto egiptiečių religija. Aiškinasi kuo krikščioniška pasaulėžiūra skiriasi nuo kitų pasaulėžiūrų. Apibūdindami krikščionišką pasaulėžiūrą ugdomi pagarbią nuostatą kitaip pasaulį suprantančių žmonių atžvilgiu. Atpažįsta keletą religinių simbolių.

25.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

25.3.1. Senojo Testamento Bažnyčia. Remdamiesi nagrinėtomis Biblijos istorijomis ir vaizdine medžiaga mokiniai aiškinasi pagrindinius Senojo Testamento bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, padangtė, Dievo garbinimo ritualai).

25.3.2. Bendruomenės gerovė. Ieško idėjų, kuo gali prisidėti prie bendruomenės gerovės. Pasakoja, kaip švenčiamos bažnytinės šventės, paaiškina jų reikšmę.

25.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

25.4.1. 1–4 Dievo įsakymai. Samprotauja apie 1–4 Dievo įsakymų pritaikymą kasdieniame gyvenime. Mokiniai mokosi savais žodžiais padėkoti Dievui už Jo rūpestį atsiliepiant į fizinius ir dvasinius poreikius. Mokosi atmintinai Viešpaties maldą ir asmeniškai meldžiasi jos žodžiais. Aiškinasi ką reiškia mylėti Dievą visa širdimi.

25.4.2. 5–10 Dievo įsakymai. Samprotauja apie 5–10 Dievo įsakymų pritaikymą kasdieniame gyvenime, atpažįsta, kokie veiksmai rodo konkrečių Dievo įsakymų nepaisymą. Komentuoja, kuo svarbus ir kaip reiškiasi gerumas, dosnumas, nuolankumas kasdieniame gyvenime.

25.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

25.5.1. Dievo įsakymai. Mokiniai aiškinasi, kaip Dievo įsakymai apibūdina žmogaus santykį su Dievu ir žmonėmis. Aptaria, kaip 6, 10 įsakymai siejasi su tausojančiomis nuostatomis. Nagrinėja, kokie žmogaus veiksmai rodytų pagarbą ir dėkingą elgesį su augintiniais, gamta, laukiniais gyvūnais. Pateikia kelis teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Dalyvaujant socialiniuose projektuose ugdomi pastabumą ir sąmoningumą atsiliepiant į žmonių fizinius ir dvasinius poreikius, aptaria būdus, kaip galima pasirūpinti tais poreikiais.

26. Mokymo(si) turinys. 4 klasė:

26.1. Dievo Žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

26.1.1. Jozuės, Teisėjų, Rūtos knygos. Aptardami Jozuės, Teisėjų, Rūtos knygose pateikiamas istorijas, komentuoja pagrindinius įvykius, užimant ir apgyvendinant Kanaaną (Jozuės knyga, Teisėjų knyga, Rūtos knyga). Apibūdina pagrindinius veikėjus Jozuę, Kalebą, Gedeoną, Samsoną, Deborahą, Rutą. Aptaria, kaip pasitikėjimas Dievu ir paklusnumas jo įsakymams padėdavo izraelitams patirti Dievo galybę. Plėtoja savo samprotavimus, kad Biblijoje pateikiamos istorijos yra patikimos, padedančios pasirinkti teisingai.

26.1.2. Biblijos studijavimo įrankiai. Susipažįsta ir praktiškai išbando priemones, padedančias geriau suprasti tekstą (žemėlapiai, mobiliosios Biblijos programėlės). Atpažįsta Senojo ir Naujojo Testamentų knygų pavadinimus.

26.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

26.2.1. Dievo planas. Mokiniai aiškinasi, kaip reiškiasi Dievo teisingumas, gailestingumas, visko žinojimas. Ieško pavyzdžių, kaip Dievas laimina paklusnumą Jo Žodžiui (Jozuės, Rūtos gyvenimai). Nagrinėja ryšį tarp Rūtos gyvenimo istorijos ir Dievo plano atnešti išgelbėjimą visoms tautoms per vieną iš jos palikuonių – Jėzų. Mokosi atpažinti Boazo-atpirkėjo ir Jėzaus-Atpirkėjo bendrus bruožus. Pasakoja, vaidina Jėzaus stebuklus, akcentuojant tikėjimą ir nuodėmių atleidimą.

26.2.2. Stabmeldystė. Aptardami Kanaano tautų dvasingumą, išskiria to meto pagoniškų tautų papročius ir lygina juos su izraelitų ir Dievo santykiais. Apibūdinami stabmeldystę paaiškina jos pavojus žmogaus santykyje su Dievu ir artimu.

26.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

26.3.1. Įvairių Bažnyčių šventės. Mokiniai pasakoja apie savo šeimos, lankomos Bažnyčios šventes, lygina jų šventimo tradicijas ir prasmes su bendraklasių.

26.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

26.4.1. Pasitikėjimas Dievu. Išpažintis. Remdamiesi istorija apie Jozuės drąsą ir pasitikėjimą Dievu, aiškinasi, kaip pasitikėjimas Dievu padeda žmonėms nugalėti baimes, pateikia pavyzdžių apie tikinčių žmonių drąsą iš jiems pažįstamų žmonių gyvenimo ar skaitytų knygų. Susipažinę su istorija apie Achana, mokosi iširti savo širdį Viešpaties akivaizdoje ir išpažinti savo nuodėmes.

26.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

26.5.1. Savanorystė. Mokiniai mokosi pastebėti spręstinas situacijas savo artimoje aplinkoje (šeimoje, klasėje, bendruomenėje, kaimynystėje) ir kuria planą, kaip galėtų konkrečiai prisidėti bendruomenės gyvenimo.

27. Mokymo(si) turinys. 5 klasė:

27.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

27.1.1. Izraelio karalystės laikotarpis Biblijoje. Skaitydami ištraukas iš Biblijos ir atlikdami įvairaus pobūdžio užduotis, mokiniai susipažįsta su Biblijoje aprašyta Izraelio tautos istorija Izraelio karalystės laikotarpiu (1–2 Samuelio bei 1 Karalių 1–11), apibūdina pranašo Samuelio ir trijų pirmųjų Izraelio karalių (Sauliaus, Dovydo, Saliamono) gyvenimo ir tarnystės svarbiausius įvykius, nagrinėja Jėzaus palyginimus apie Dievo karalystę (Mato 13 skyrius), Kalėdų, Velykų istorijas. Mokiniai komentuoja, kaip Šventojo Rašto istorijos siejasi su mokinių gyvenimo patirtimis ir teikia vertingų įžvalgų bei pamokymų. Braižant grafikus, schemas ugdomas gebėjimas išvelgti žmonių ir Dievo santykių pasikartojančius dėsniumus, pastebimus nuo patriarchų laikotarpio (nuodėmės ratas). Išvardindamas pagrindines Senojo Testamento knygų grupes, mokosi bendrais bruožais nusakyti istorinių, išminties ir pranašų knygų ypatumus, pagrindines temas.

27.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

27.2.1. Karališki Dievo atributai. Nagrinėdami Biblijoje aprašytus Izraelio karalių gyvenimo įvykius, ugdomi gebėjimą atpažinti šiose istorijose atsiskleidžiančius karališkuosius Dievo atributus (suverenumas, galybė, šlovė, teisingumas) ir jų dermę su Dievo gailestingumu, kantrybe. Nagrinėdami Jėzaus gimimo, kančios ir prisikėlimo istorijas nurodo Jėzaus kaip galingo ir nuolankaus tarno (pranašo ir karaliaus) bruožus

27.2.2. Dora lyderystė. Aptardami pirmųjų Izraelio karalių valdymo ir asmeninio gyvenimo nesėkmes, ieško jų priežasčių ir pasekmių. Lygina karalių Sauliaus, Dovydo, Saliamono asmeninio santykio su Dievu įtaką jų valdymo būdai, susipažįsta su doros lyderystės samprata. Remdamiesi pirmųjų Izraelio karalių gyvenimo istorijomis mokiniai gvildena nuodėmingos prigimties, pasireiškiančios noru būti nepriklausomam nuo Dievo, temą.

27.2.3. Okultizmas. Aptardami karaliaus Sauliaus susidūrimus su okultinėmis praktikomis, aiškinasi okultizmo sąvoką, analizuoja, kas yra rašoma Šventajame Rašte apie okultizmo pavojus, samprotauja apie būdus, kaip atsispirti neigiamai okultizmo įtakai.

27.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

27.3.1. Dievo karalystė. Mokiniai aiškinasi Bažnyčios, kaip Dievo karalystės ambasados vaidmenį, atsakomybę ir ieško tarnaujančios lyderystės pavyzdžių savo bendruomenėje. Aptaria Dievo Pateptojo sampratą Izraelio karalystės laikotarpiu ir dalinasi įspūdziais, vidiniais pastebėjimais apie matytus šiuolaikinių Dievo tarnų paskyrimo tarnystei įvykius. Komentuoja, kaip savo talentus galėtų panaudoti vietinės bendruomenės gyvenime. Aptaria tikėjimo raiškos būdus ir formas bendruomenėje.

27.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

27.4.1. Laikas su Dievu. Užsirašydami, jų manymu, reikšmingas citatas, ugdomi kompetenciją reflektiviai skaityti Šventąjį Raštą ir atkreipti dėmesį į vidinius Šventosios Dvasios paraginimus. Aptaria, ką reiškia klausytis ir girdėti Dievą, kodėl reikia ir kaip galima planuoti savo laiką su Dievu. Pateikia pavyzdžių iš savo ar kitų žmonių gyvenimo. Eksperimentuodami mokosi kūrybiškai organizuoti savo asmeninį laiką su Dievu. Apibūdina laiko įprasminimo būdus, pateikia pavyzdžių apie praktikuojamus prasmingus laisvalaikio būdus.

27.4.2. Laikas su artimu. Aptaria aktyvaus klausymosi svarbą tarpusavio santykiuose. Analizuoja gyvenimiškus pavyzdžius, kaip remiantis Šventojo Rašto išmintimi buvo išspręstos konfliktinės situacijos. Analizuoja pykčio, išdidumo teigiamus ir neigiamus aspektus veikloje ir santykiuose. Mokosi atpažinti ir pasakyti savo ir klasės draugų stipriąsias charakterio savybes ir talentus.

27.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

27.5.1. Žmogus – Dievo ambasadorius. Remdamiesi Pradžios knygoje įvardintu Dievo žmogui suteiktu vadovavimo kūrinių mandatu, Izraelio karalių gyvenimo pakilimais ir nuosmukiais, aptaria būdus, kaip dora lyderystė galėtų pasireikšti santykiuose su kūriniu ir patikėtomis užduotimis. Komentuoja tokias sąvokas kaip sąžiningumas, pasiaukojimas, nuolankumas, teisingumas, pagarba.

28. Mokymo(si) turinys. 6 klasė:

28.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

28.1.1. Biblija yra Kūrėjo instrukcija žmogui Paaiškina Dievo žodžio svarbą gyvenimo pasirinkimams. Nagrinėdami Biblijos užrašytas istorijas suskilusios karalystės, tremties ir sugrįžimo iš tremties laikotarpiu (1–2 Karalių knyga, 1–2 Metraščių knyga, didžiųjų ir mažųjų pranašų knygos), mokiniai tęsia pažintį su Izraelio istorija. Ieško pasikartojančių nepaklusnumo (nuodėmės) apraiškų ir tyrinėja to pasekmes (tremtis) bei mokosi pastebėti Dievo ištikimybę savo išrinktajai tautai. Skaitydami apie Esterės, Danieliaus, Nehemijo gyvenimo įvykius, jų santykį su Dievu, ieško Dievo savybių, sąsajų su ankstesnėse klasėse aptartais Biblijos įvykiais bei veikėjais.

28.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

28.2.1. Dievo meilės išraiška. Komentuoja, kaip Dievo rūstybė, pasireiškianti įvairiomis drausminimo priemonėmis, yra ištikimosios Dievo meilės išraiška (Babilono tremtis, Nehemijas, Izaijas). Interpretuoja sąsajas tarp išgelbėjimo iš tremties (Egipto, Babilono) Senajame Testamente ir išgelbėjimo iš nuodėmės Naujajame Testamente. Nagrinėdami fragmentus iš pranašo Izaijo pranašystės apie Mesijo atėjimą (Izaijo 53 skyrius) mokiniai mokosi sieti pateiktas Izaijo pranašystes su Jėzaus Kristaus gyvenimo įvykiais. Remdamiesi Biblijoje aprašomu nuolat pasikartojančiu žmonių nutolimu

nuo Dievo ir tragiškomis tokio poelgio pasekmėmis, ugdomi gebėjimą išvelgti Gelbėtojo ilgesį Senojo Testamento pranašų žodžiuose.

28.2.2. Tolerancijos ribos. Nagrinėdami Biblijos veikėjų istorijas (Danieliūs, Estera, Nehemijas) mokosi, ar reikėtų ir kur galima brėžti ribą tarp pagarbaus santykio su kitaip mąstančiais žmonėmis ir savo krikščioniškos tapatybės stiprinimo.

28.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

28.3.1. Tikinčiųjų bendruomenės svarba. Remdamiesi Esteros, Danieliaus, Nehemijo gyvenimo istorijomis, aptaria bendruomenės, tikėjimo Dievu svarbą išsveriant sunkumus. Išplėtoja mintis apie vietinės bažnyčios svarbą tapatybės suvokimui, dvasiniam augimui, sunkumų įveikimui. Pasidalina savo patirtimi, kaip jiems dalyvavimas tikinčiųjų bendruomenės gyvenime padeda puoselėti santykį su Dievu ir žmonėmis.

28.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

28.4.1. Malda. Plėtoja tokius maldos aspektus, kaip padėka, savo ir kitų poreikių išsakymas, išpažintis, atgaila. Remdamiesi Danieliaus malda už Jeruzalę (Danieliaus 9, 1–19), išskiria tris tos maldos komponentus (padėka, prašymas, atgaila) ir mokosi užrašyti savo asmenines maldas.

28.4.2. Biblijos skaitymas. Mokiniai mokosi planuoti laiką Biblijos tekstų skaitymui ir apmąstymui, Biblijos skaitinių dienoraštyje užsirašyti jiems svarbias Šventojo Rašto ištraukas, kilusius klausimus. Mokiniai dalijasi mintimis apie Dievo žodžio ir išmintingų patarimų svarbą priimant teisingus sprendimus, išveriant išbandymus. Savo pasirinktomis priemonėmis iliustruoja, kaip vieno iš Biblijos veikėjų gyvenimas juos įkvepia labiau pasitikėti Dievu.

28.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

28.5.1. Krikščionis visuomeniniame gyvenime. Apibendrindami Danieliaus, Esteros, Nehemijo asmeninio tikėjimo Dievu ir tarnavimo visuomenei sąsajas, teikia savo išvalgas apie krikščionių dalyvavimą visuomeniniame gyvenime. Remdamiesi nagrinėtų Senojo ir Naujojo Testamente užrašytų maldų už valdžias pavyzdžiais, kuria savo maldas už jas.

28.5.2. Tautinės mažumos. Holokaustas. Mokiniai atlieka vietinės apimties apklausas, mokosi įvertinti žmonių požiūrį į tautines mažumas Lietuvoje. Dalyvauja renginiuose, kuriuose yra pagerbiamos holokausto aukos.

29. Mokymo(si) turinys. 7 klasė:

29.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

29.1.1. Biblija – pasakojimas apie žmonijos Atpirkimą. Mokiniai gilina(si) suvokimą, kad Bibliją yra vientisas Dievo įkvėptas pasakojimas apie žmonijos Atpirkimą per Dievo Sūnų Jėzų Kristų. Skaitydami ištraukas iš Biblijos poezijos, pranašų knygų, sieja jų tekstus su ankstesnėse klasėse aptartomis Biblijos istorijomis, mokosi apibūdinti pagrindinių Senojo Testamento įvykių istorinį ir chronologinį kontekstą. Sieja istorinių knygų turinį su pranašų žodžiais. Mokiniai, analizuodami išminties knygas Biblijoje, aptaria jose pabrėžiamas vertybes ir kvietimą rinktis išminties kelią. Aiškinasi, kas yra Evangelijos, jų autorius ir parašymo aplinkybės, ieško jų panašumų ir skirtumų. Aptaria Jėzaus Kristaus gyvenimo svarbiausius etapus sinoptinėse Evangelijose (Mato, Morkaus, Luko).

29.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

29.2.1. Atgaila. Nagrinėdami Senojo Testamento pranašų žodžius, atpažįsta Dievo kvietimą atgailai, perspėjimą apie artėjantį teismą, skelbiamą viltį apie ateinantį Mesiją. Komentuodami Senojo Testamento pranašų žodžius išplėtoja visa žinančio Dievo koncepciją.

29.2.2. Senoji ir Naujoji Sandora. Remdamiesi jau nagrinėtomis istorijomis iš Biblijos aiškinasi Sandoros sampratą, teikia keletą Senojo Testamento sandoros pavyzdžių, palygina Senojo ir Naujojo Testamento sandoras. Aiškinasi, kaip Jėzaus tarnystė išpildė Senojo Testamento sandorų reikalavimus.

29.2.3. Jėzaus Kristaus misija. Remdamiesi Evangelijų autorių pateikiamais liudijimais, mokosi atpažinti Jėzų, kaip Dievo Sūnų ir žadėtąjį Mesiją. Aptaria Jėzaus Kristaus mirties ir prisikėlimo svarbą išgelbėjimo doktrinoje. Analizuoja Jėzaus susitikimo su kitais žmonėmis istorijas Jono Evangelijoje ir remdamiesi jomis aiškinasi, kaip žmogus gali susitaikyti su Dievu (Jono 1, 1–14), ugdomi dėkingumą ir pagarbą Dievui.

29.2.4. Trivienis Dievas. Aiškinasi Trivienio Dievo sampratą, plėtoja Trivienio Dievo doktriną ir Jėzaus vietą joje. Aiškinasi, kodėl Jono 1, 1–14 yra svarbi ištrauka argumentuojant Jėzaus Kristaus,

kaip Dievo Sūnaus Trejybėje, doktriną. Aptaria Šventosios Dvasios vaidmenį tikinčiojo gyvenime (Jono Evangelija). Mokiniai ieško apaštalo Jono pateikiamų apibūdinimų ir argumentavimų apie Šventąją Dvasią, kaip Trejybės asmenį.

29.2.5. Pagarbus santykis su kitaip galvojančiais. Mokiniai diskutuoja, kokios yra tėvo nuostatos su kitaip galvojančiais sūnumis ir kaip tikintieji galėtų jas atspindėti (istorija apie du sūnus Luko 15, 11–32).

29.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

29.3.1. Krikščionybės pamatas. Remdamiesi Jėzaus žodžiais aiškinasi, kad bažnyčios pamatas yra Jėzaus mokymas. Lygina įvairių krikščioniškų konfesijų raišką prisimenant svarbiausius Jėzaus gyvenimo įvykius, mokosi išvelgti vienybę skirtybėse.

29.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

29.4.1. Jausmų legalumas. Mokiniai aiškinasi, kaip Biblijos poezijos ir išminties knygose aprašomas santykis su Dievu drąsina ir moko juos atvirai ir sąžiningai išsakyti savo jausmus, abejones Dievo akivaizdoje, nuolankiai priimti savo ribotumą didingo Dievo akivaizdoje ir Juo pasitikėti. Jėzaus mokymo apie maldą kontekste (Mato 6, 5–13) analizuoja savo maldos gyvenimą. Mokosi interpretuoti psalmių žodžius, kuria savo asmenines maldas.

29.4.2. Biblinė sėkmės samprata. Išminties knygų ir Morkaus Evangelijos kontekste aiškinasi biblinę sėkmės suvokimo koncepciją, lygina ją su savo nuomone apie sėkmingą gyvenimą, analizuoja, kokią vietą jų vertybių prioritetuose užima santykis su Dievu.

29.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

29.5.1. Gailestingumo tarnystė. Remdamiesi Evangelijoje pagal Luką aprašyta Jėzaus gailestingumo tarnyste, analizuoja Dievo kvietimą atsiliiepti į žmonių, esančių ribinėse situacijose, poreikius, planuoja, kaip atsakant į žmonių poreikius galima paliudyti apie Dievo meilę. Analizuodami socialines problemas ieško būdų kaip taikyti Jėzaus tarnystės principus.

30. Mokymo(si) turinys. 8 klasė:

30.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

30.1.1. Ankstyvoji krikščionių bažnyčia. Analizuodami įvykius po Jėzaus Kristaus Prisikėlimo (Sekminių istorija ir ankstyvosios krikščionių bažnyčios pradžia, persekiojimai ir tikinčiųjų skaičiaus augimas Azijoje ir Europoje, apaštalo Pauliaus atsivertimas, misijų kelionės) mokosi atpažinti Šventosios Dvasios vaidmenį tikinčiojo gyvenime. Skaitydami apaštalo Pauliaus ir kitų Naujojo Testamento autorių laiškus ugdomi gebėjimą susieti jų autorių žinių su šių dienų gyvenimo aktualijomis. Susipažįsta su eschatologiniu pasakojimu – *Apreiškimo Jonui* knyga ir ją interpretuoja. Susipažinę su pagrindiniais Senojo ir Naujojo Testamento įvykiais ir asmenybėmis, mokosi atpažinti tikėjimą Dievu kaip pamatinę krikščionių vertybę. Naudodamiesi papildomais informacijos šaltiniais aiškinasi kultūrinį istorinį ankstyvosios krikščionių bažnyčios kontekstą. Analizuodami apaštalo Pauliaus misijų keliones, naudojasi žemėlapiams ir Šventojo Rašto ištraukomis.

30.1.2. Biblijos įvykių chronologija. Naudodamiesi Biblijos įvykių laiko juostomis aiškinasi Biblijos įvykių chronologiją, jų sąsają su konkrečiomis Biblijos knygomis. Išvardija visas Naujojo Testamento knygas, pateikia pagrindinius Naujojo Testamento įvykius chronologine tvarka. Bendrais bruožais nusako Evangelijų, laiškų ir *Apreiškimo* knygos ypatumus, pagrindines temas.

30.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

30.2.1. Šventosios Dvasios vaidmuo. Apibūdina Šventosios Dvasios sampratą Trivienio Dievo kontekste. Paaiškina Šventosios Dvasios atsivertimo per Sekmines prasmę. Mokosi atpažinti Šventosios Dvasios veikimą tikinčiojo gyvenime (ap. Pauliaus laišakai). Nagrinėdami Naujojo Testamento laiškus, tikėdami Jėzaus auka plėtoja biblinę sampratą apie Dievo Atpirkimo planą. Komentuoja, kad suvokimas apie Atpirkimo poreikį ateina Šventosios Dvasios veikimu giliai įsisąmoninus savo nuodėmingumą, analizuoja nuodėmės, malonės ir tikėjimo doktrinas, aiškinasi Jėzaus Kristaus misiją ir kaip tikėjimas Jėzumi Kristumi padeda giliau pažinti Dievą. Aiškinasi *Apaštalu išpažinimą* Naujojo Testamento laiškų kontekste.

30.2.2. Pasaulio religijos. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja, aiškinasi didžiųjų pasaulio religijų simbolių prasmę, ieško sąsajų su krikščionyste.

30.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

30.3.1. Sakramentai. Išvardija Kristaus įsteigtus Šventuosius sakramentus. Remdamiesi Šventuoju Raštu lygina įvairių bažnyčių sakramentų esmę. Remdamiesi Šventuoju Raštu analizuoja evangelikų reformatų sakramentų esmę.

30.3.2. Išliekanti Bažnyčia. Remdamiesi apaštalo Pauliaus laiškais įvardija sveikos Bažnyčios bruožus (*Laiškas Titui*) ir pagal juos įvertina savo lankomą bažnyčią, apibūdina, kokios nuostatos stato arba griaua bendruomenės gyvenimą (*Pirmasis laiškas korintiečiams*). Nagrinėja Bažnyčios ateities viziją, pateiktą Apreiškimo knygoje, susipažįsta su krikščionių bendruomenėmis, patiriančiomis persekiojimus įvairiose pasaulio šalyse.

30.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

30.4.1. Šventosios Dvasios veikimas. Remdamiesi apaštalo Pauliaus laiškais gilinausi į tokias evangelinės mokinystės aspektus: Dvasios vaisių augimą tikinčiojo gyvenime (*Laiškas galatams*), šventėjimo samprata ir būdai (*Laiškas kolosiečiams*). Komentuoja, kaip teisinga doktrina turėtų vesti į teisingą gyvenimą (1 laiškas Timotiejui).

30.4.2. Dvasinės brandos kelias. Remdamiesi savo asmenine ar artimųjų patirtimi, plėtoja apaštalo Pauliaus mintį apie silpnume pasireiškiančią Dievo malonę ir jėgą (*Pirmasis laiškas korintiečiams*). Analizuoja savo dvasinio gyvenimo būklę nagrinėdami tikinčiojo gyvenimo aprašymus apaštalo Pauliaus laiškuose (laisvė Kristuje, kova su nuodėme, saugumas Dievo meilėje, dvasinės brandos kelias, dosnumas, pasirinkimai, atleidimas, tikėjimas ir savitvarda).

30.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

30.5.1. Evangelijos skelbimas. Analizuoja, kaip pasireiškė tikinčiųjų ištvermė persekiojimų metu įvairiais istoriniais laikotarpiais. Organizuoja maldas už persekiojamus krikščionis visame pasaulyje. Susipažinę, kaip socialinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente, kuria evangelizavimo projekto planą ir siekia jį įgyvendinti. Analizuoja, kaip projekte būtų atsiliepta į fizinius ir dvasinius žmonių poreikius.

31. Mokymo(si) turinys. I–II gimnazijos klasės:

31.1. Dievo žodžio svarba. Kelionė Biblijos puslapiams:

31.1.1. Unikali Biblijos žinia. Analizuoja unikalią Biblijos skleidžiamą žinią diskutuodami tokiais klausimais: Kodėl mums turėtų rūpėti knyga, parašyta žiloje senovėje? Ar Biblija yra aktuali šiuolaikiniam žmogui? Kaip suprasti Bibliją? Analizuoja ir komentuoja, koks svarbus yra Biblijos pasakojimo ir jo konteksto suvokimas aiškinant atskiras Biblijos ištraukas.

31.1.2. Biblijos Kanonas. Apibūdina Biblijos Kanono susiformavimo aplinkybes įvairiose tradicijose. Klasifikuoja visas Senojo ir Naujojo Testamento knygas, analizuoja jų ypatumus ir sąsajas. Analizuoja Senojo ir Naujojo Testamento įvykius Dievo Sandoros su žmonėmis kontekste, aiškinasi ryšį tarp Senojo ir Naujojo Testamento sandorų. Pasakoja ir apibendrina atskirų Šventojo Rašto (ST ir NT) knygų turinį, susipažįsta ir interpretuoja biblinius motyvus meno kūrinuose.

31.2. Krikščioniška pasaulėžiūra:

31.2.1. Žmonijos Atpirkimas. Apibūdina Malonės Sandorą ir Dievo planą išganyti žmogų. Paaikškina Jėzaus misiją Trivienio Dievo plane. Jėzus Kristus – Dievas su mumis. Apibūdina Dievo išganyimo planą, visagalybę, Dievo apvaizdą, atributus. Apibrėžia Trejybės asmenų tarpusavio santykį.

Išsako samprotavimus apie Šventosios Dvasios vaidmenį siekiant vienybės su Kristumi. Analizuoja ir paaikškina Senojo Testamento pranašystes apie Jėzaus Kristaus atėjimą ir jas susieja su konkrečiais Jėzaus gyvenimo įvykiais ir žodžiais. Remdamiesi dvejopos Jėzaus Kristaus prigimties samprata, paaikškina Jėzaus Kristaus įvykdytą Atpirkimą. Analizuoja Izaijo 53 skyrių Naujojo Testamento įvykių kontekste.

31.2.2. Biblinė lytiškumo samprata. Remdamiesi Pradžios knyga ir Naujojo Miesto katekizmo 4 klausimu, aiškinasi, ką reiškia, kad žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą kaip vyras ir moteris. Analizuoja biblinę lytiškumo sampratą, lyčių vaidmenis.

31.2.3. Pasaulėžiūra. Apibrėžia, kas yra pasaulėžiūra. Klasifikuoja pasaulėžiūrų rūšis. Komentuoja savo pasaulėžiūrą. Aiškinasi religijos sąvoką. Aptaria skirtingus požiūrius į Dievą, komentuoja klasikinius Dievo buvimo įrodymus. Mokosi apibrėžti krikščionybę kitų religijų kontekste ir įžvelgti krikščionybės išskirtinumą.

31.3. Dievo bendruomenė. Bendrystė ir tarnystė:

31.3.1. Ekumenizmas. Plėtoja Bažnyčios kaip Dievo šeimos, kurią sudaro tikintieji iš įvairių bažnyčių, koncepciją. Nagrinėja ekumeninio judėjimo istoriją ir raišką pasaulyje ir Lietuvoje.

31.3.2. Teologinės minties raida. Susipažįsta su teologinės minties raidos periodais (Apaštalu amžius, Patristinis amžius, Viduramžiai ir Renesansas, Reformacija ir Postreformacinis laikotarpis, Modernieji amžiai). Interpretuoja žymiausių teologų mintis, mokosi atpažinti jų atstovaujamą teologinės minties raidos etapą. Aiškinasi biblinius principus, padedančius atskirti ortodoksiją nuo erezijos.

31.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

31.4.1. Dvasingumas kasdienybėje. Remdamiesi Šventojo Rašto išvalgomis, mokosi apibūdinti savo santykį su Dievu. Savarankiškai pasirenka asmeninių Biblijos studijų temas, jas fiksuoja, reflektuoja Biblijos skaitinių dienoraštyje. Aiškinasi teologijos naudą dvasiniam augimui. Komentuoja, kaip reiškiasi tikras dvasingumas kasdienybėje. Aptaria norą dalintis Evangelijos žinia kaip dvasingumo vaisiumi.

31.5. Krikščionio gyvenimas pasaulyje:

31.5.1. Sielovada ir labdara. Nagrinėja sielovados ir labdaros koncepcijas. Remdamasis Dievo charakterio ir Jėzaus tarnystės pavyzdžiais kuria strategijas, kaip pagerinti bendruomenės gyvenimą. Plėtoja sampratą apie socialinę tikinčiojo atsakomybę, apibrėžtą Šventajame Rašte. Rengia tęstinius socialinius projektus.

32. Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė:

32.1. Šventasis Raštas kaip tikėjimo pamatas:

32.1.1. Biblijos neklaidingumas. Mokiniai gilindamiesi į Šventąjį Raštą aiškinasi jo prigimtį ir analizuoja jo struktūrą, plėtoja Šventojo Rašto autoriteto ir neklaidingumo sampratą, komentuoja svarbiausius Dievo žodžio liudijimus apie Biblijos ir Kristaus autoritetą. Mokiniai integruoja savo turimas gamtos pažinimo, literatūros, matematikos ir istorijos mokslų žinias interpretuodami kūrinių tobulumą ir jos Autoriaus ir Atpirkėjo savybes, faktus apie Biblijos parašymo aplinkybes ir šios knygos unikalumą. Dievo Žodžio patikimumą aiškinasi istorijos ir kitų mokslo disciplinų atradimų šviesoje. Lygindami Biblijos vertimus įvertina Biblijos vertimų ir vertėjų vaidmenį perteikiant pirminę mintį.

32.2. Tikėjimo pagrindai:

32.2.1. Šventoji Trejybė. Plėtodami mokymą apie Šventąją Trejybę, komentuodami teisingus ir klaidingus Trivienio Dievo įvaizdžius, kritiškai vertina unitarinį mokymą.

32.2.2. Kristologija ir eschatologija. Nagrinėdami pamatinius kristologijos teiginius, apibūdina Jėzaus Kristaus asmens išskirtinumą ir prigimtį. Nagrinėdami pamatinius eschatologijos teiginius komentuoja Šventosios Dvasios ir krikščioniškosios vilties viziją.

32.2.3. Krikščioniškosios konfesijos. Lygindami įvairias krikščioniškas konfesijas atskleidžia jų doktrininis skirtumus ir panašumus. Reformuoto mokymo šviesoje komentuoja *Apaštalu tikėjimo išpažinimą*.

32.3. Istorinė visuotinės Bažnyčios perspektyva:

32.3.1. Kenčianti ir pergalinga Bažnyčia. Analizuodami Naująjį Testamentą ir vėlesnius istorinius šaltinius susipažįsta su krikščionybės iššūkiais Romos imperijos laiku. Krikščioniško mokymo įtvirtinimas. Skaitydami Bažnyčios tėvų ir pirmųjų apologetų raštus susipažįsta su krikščioniškosios ortodoksijos pagrindais, ekumeniniais tikėjimo išpažinimais, didžiosiomis kontraversijomis ir paklydimais. Bažnyčios ir valstybės susiliejimo pasekmės ir kontraversijos. Didžioji schizma. Scholastika.

32.3.2. Reformacija. Mokiniai aiškinasi Reformacijos prielaidas, raidą, analizuoja pagrindinius įvykius, susipažįsta su Reformacijos šaukliais (Viklifas, Husas) ir Reformacijos asmenybėmis.

32.4. Evangelinės mokinystės žingsniai:

32.4.1. Asmeninės Biblijos studijos. Asmeniškai studijuodami Šventąjį Raštą, stiprina savo santykį su Dievu, mokosi kelti klausimus ir ieškoti atsakymų Dievo žodyje, jo komentaruose ir tikinčiųjų bendruomenėje. Analizuoja tikinčiųjų bendruomenės vaidmenį interpretuojant ir pritaikant Šventąjį Raštą kasdienybėje.

32.4.2. Bendrystė. Gilindami Trivienio Dievo suvokimą formuojasi krikščionišką tapatybę, aptaria Trejybės patirtį santykyje su artimaisiais ir bendruomenėje. Įvertina savo indėlį į vietinės bažnyčios gyvenimą. Diskutuodami ieško atsakymų į klausimus: Kodėl man svarbu dalyvauti

pamaldose? Kodėl man svarbi malda, tarnystė? Kaip aš atpažįstu save Dievo ir Jo surinkimo akivaizdoje?

32.5. Reformacijos idėjų įtaka visuomenei:

32.5.1. Reformacijos idėjos mene ir politikoje. Analizuodami literatūros ir meno kūrinius diskutuoja apie Reformacijos įtaką jų raidai (M. Mažvydo, K. Donelaičio kūryba, Radviliada, Nyderlandų tapyba ir kiti). Plėtoja mintis apie Reformacijos įtaką politinei minčiai, socialiniams santykiams ir ekonomikai (A. Volano raštai). Diskutuoja apie Bažnyčios institucijos vaidmenį visuomenėje ir jos įtaką.

33. Mokymo(si) turinys. IV gimnazijos klasė:

33.1. Šventasis Raštas kaip tikėjimo pamatas:

33.1.1. Biblijos interpretavimas. Diskutuodami ieško atsakymų į klausimus ir temas: Kodėl aiškiname Šventąjį Raštą? Tradicijos ir išpažinimų svarba aiškinant Šventąjį Raštą. Susipažįsta su egzegetiniais Biblijos aiškinimo pagrindais. Biblijos aiškinimo reikalingumas ir pagrindiniai principai. Biblija ir kultūra: dvigubo klausymo imperatyvas (J. Stott „Šiuolaikinis krikščionis“).

33.2. Tikėjimo pagrindai:

33.2.1. Reformuoto mokymo išpažinimai. Gilindami savo konfesinę tikinčiojo tapatybę studijuoja klasikinius Reformatų tikėjimo išpažinimus (Heidelbergo katekizmas, Antrasis šveicariškasis, Belgiškasis (Nyderlandų); Vestminsterio išpažinimai). Plėtoja tokias reformuoto mokymo sampratas kaip penkios *solos*, Raštas, biblinis tikėjimas, malonė, Kristus, Dievo šlovė. Apibendrina doktrininis reformuoto mokymo ir Romos katalikų bažnyčios mokymo panašumus ir skirtumus.

33.2.2. Egalitarinė ir komplementarinė pasaulėžiūra. Susipažįsta ir lygina egalitarinę ir komplementarinę pasaulėžiūras, analizuoja iš jų kylančias pasekmes visuomeniniam gyvenimui.

33.3. Kristaus Bažnyčia ir konfesinė tapatybė:

33.3.1. Evangelinio pamaldumo išraiškos. Išpažinimo ugdymo įgūdžių formavimas asmeniškoje tikėjimo praktikoje, šeimoje ir vietinėje bendruomenėje. Analizuoja skirtingas evangelinio pamaldumo tradicijas, bažnytinės valdžios santvarkas. Susipažįsta su įvairių evangelikų bendruomenių junginiais, kokie jie skirtingose denominacijose, palygina su Lietuvos evangelikų reformatų sinodu (Unitas Lithuaniae arba Jednota Litewska), jo santvarka, istorija. Vertina vietinio surinkimo (bendruomenės, parapijos) reikšmę visuotinėje Kristaus Bažnyčioje.

33.3.2. Bažnytinės tarnystės. Bažnyčios vyresnieji ir tarnautojai (paaiškina Biblijos mokymu pagrįstą pašaukimą tarnauti bendruomenėje ir apibūdina reformatų klasikines daktarų, pastorių, presbiterių ir diakonų bažnytinės tarnystės kompetencijas).

33.4. Krikščioniško gyvenimo pagrindai:

33.4.1. Asmeninis pamaldumas ir liudijimas. Paliudija apie asmeninį santykį su Jėzumi šių dienų iššūkiuose. Diskutuoja apie asmeninio pamaldaus gyvenimo ir tarnystės iššūkius bei palaiminimus šeimoje, bendruomenėje. Kaip tikėjimas padeda rasti ir įprasinti pašaukimą darbui ir kūrybai. Svarsto apie savo santykį su supančiu pasauliu ir savo pašaukimą jį evangelizuojant.

33.5. Vakarų kultūros iššūkiai ir etinis imperatyvas gyvenimui visuomenėje:

33.5.1. Krikščionybė ir kultūra. Diskutuoja apie Biblinį požiūrį į kultūrą ir jos svarbą žmonijai, apie Evangelijos žinią pliuralistiniame pasaulyje. Dalinasi įžvalgomis apie šiandienos krikščionio kultūrinius ir etinius iššūkius, protestantizmo santykį su pasauliu.

Susipažinę su teologijos ir kultūros hermeneutikos pradmenimis, krikščioniškos etikos gairėmis, diskutuoja apie biblinius meno kūrinių vertinimo kriterijus.

VI SKYRIUS MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS

34. Dorinio ugdymo (etikos ir tikybos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentrui. Mokinių vertinimas turi būti suvokiamas kaip pagalba

mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti ir bręsti. Vertinimas yra nuolatinis mokinio mokymosi patirties – pasiekimų, daromos pažangos – stebėjimo, kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Remiantis vertinimo rezultatais numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinių apsisprendimų, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis. Pateikiami keturių lygių pasiekimų aprašai: 1 – slenkstinis, 2 – patenkinamas, 3 – pagrindinis, 4 – aukštesnysis. Jie skatins mokinius siekti aukštesnių pasiekimų, padės į(si)vertinti jų mokymosi pasiekimus ir daromą pažangą, ypač baigus tam tikrą etapą, pamokų ciklą, ir pan. Pamokoje ar kitoje kasdieninėje ugdymojoje veikloje mokinių pasiekimai vertinami stebint atliktų užduočių ar kitos ugdomosios veiklos rezultatų atitikimą nustatytiems kriterijams. Aprašant pasiekimų lygių požymius naudojamos šios mokinių gebėjimų augimą rodančios skalės ir sąvokos: savarankiškumo (mokytojo padedamas / padedamas – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, kai procesą moderuoja ir jame dalyvauja mokytojas; naudodamasis netiesiogine pagalba – atlieka užduotį vadovaudamasis specialiai parengtais modeliais, pagal pateiktą pavyzdį ir pan.; konsultuodamasis – įvardija pasitaikančias kliūtis ir jas įveikia, tikslingai klausdamas ar prašydamas konkretaus patarimo; savarankiškai – užduotis atlieka iki galo, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti); sudėtingumo (mokinys temos analizę pradeda nuo išorinių dalykų stebėjimo, konkretaus objekto, jo požymių apibrėžimo, atlieka užduotis vadovaudamasis parengtais konstruktais; mokinys temos analizėje naudoja savirefleksiją ir savimonės turinį išreiškia jį įkomponuodamas į temos kontekstą bei kasdienybės įvykius, kritiškai vertina pagal pateiktą grafinį modelį; mokinys temos analizėje savirefleksiją ir jos išraišką perkelia į įvairius kontekstus, kritiškai vertina, išauga abstrakcijos lygmuo); konteksto (mokinys analizuoja pakankamai siaurą teminį kontekstą; mokinys plečia kontekstą į kitas sritis, įtraukia savęs refleksiją šiame kontekste, naudoja kitas pažinimo sritis; mokinys išplečia kontekstą į kitas sritis (literatūra, kinas, istorija, psichologija, kasdienybės įvykiai ir pan.), išauga abstrakcijos lygmuo (aukštesnysis lygis).

35. Pradinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose mokinių pasiekimai aprašomi trumpais komentarais, aprašais. Pažymiai (balai) arba jų pakaitalai – ženklai, simboliai – nevartojami. Vertinimo būdai ir metodai turi atitikti vaikų raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kt. ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymosi turinį.

36. Pagrindinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais (jeigu šiuo būdu yra fiksuojama mokinio daroma pažanga): slenkstinis lygis (1) – 4, patenkinamas lygis (2) – 5–6, pagrindinis lygis (3) – 7–8, aukštesnysis lygis (4) – 9–10.

37. Vidurinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais (Jeigu šiuo būdu yra fiksuojama mokinio daroma pažanga): slenkstinis lygis (1) – 4, patenkinamas lygis (2) – 5–6, pagrindinis lygis (3) – 7–8, aukštesnysis lygis (4) – 9–10. III ar IV gimnazijos klasėje mokiniai gali pasirinkti rengti brandos darbą.

VII SKYRIUS
MOKINIŲ PASIEKIMŲ LYGIŲ POŽYMAI PAGAL PASIEKIMŲ SRITIS

38. Pasiekimų lygių požymių lentelėse raide ir skaičių junginiu (pavyzdžiui, A1.3) – žymima pasiekimų sritis (A), pirmas skaičius nurodo pasiekimą (1), o antras skaičius (3) – pasiekimų lygį.

39. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės:

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais bendriausiais bruožais išskiria Bibliją iš kitų knygų (A1.1.)	Savarankiškai skiria Bibliją nuo kitų knygų, pasako 1–2 skirtumus ir panašumus (A1.2.)	Pasako, kad Biblija yra Dievo pasakojimas, paaiškina, kuo ji panaši ir kuo skiriasi nuo kitų knygų (A1.3.)	Apibūdindamas Bibliją kaip Dievo pasakojimą, savais žodžiais argumentuoja šį teiginį, nurodo jos Autorių ir autorius (A1.4.)
Klausosi skaitomo Biblijos teksto ir pavieniais žodžiais pasako su tekstu susijusius pastebėjimus. Atpažįsta kelias Biblijos istorijas (A2.1.)	Klausosi skaitomo Biblijos teksto, atsako į daugiau nei pusę faktinių klausimų apie tekstą. Rišliais sakiniais atpasakoja kelias istorijas iš Biblijos (A2.2.)	Dėmesingai klausosi Biblijos teksto, atsako į faktinius ir aiškinamuosius klausimus, formuluoja savo samprotavimus ir kilusius klausimus. Kūrybiškai atpasakoja ir pavaizduoja kelias Biblijos istorijas (A2.3.)	Aktyviai klausosi skaitomo Biblijos teksto, atsako į faktinius ir aiškinamuosius klausimus, formuluoja savo samprotavimus ir kilusius klausimus apie Biblijos istoriją, sieja ją su kitomis Biblijos istorijomis (A2.4.)
2. Pasiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais pasako, kad Dievas yra Kūrėjas. Grupuoja pateiktus paprastus Dievo ir žmogaus kūrybos pavyzdžius (B1.1.)	Pasako, kad Dievas sukūrė pasaulį. Pateikia Dievo ir žmogaus kūrybos pavyzdžių (B1.2.)	Apibūdina Dievą kaip Kūrėją ir gyvenimo šaltinį. Pateikia bent po vieną Dievo ir žmogaus kūrybos panašumą ir skirtumą (B1.3.)	Paaškina, kodėl Dievas yra vadinamas Kūrėju ir gyvenimo davėju. Sieja žmogaus kūrybiškumą su Dievo kūrybiškumu (B1.4.)
Atpažįsta paveikslėlius, susijusius su Jėzaus gimimo istorija. 1–2 įvykius dažniausiai sudėlioja reikiama tvarka (B2.1.)	Sudėlioja Jėzaus gimimo istorijos paveikslėlius eilės tvarka, kartais padarydami klaidų. Trumpai paaiškina, kas nupiešta paveikslėlyje (B2.2.)	Pasakoja Jėzaus gimimo istoriją, išreiškia pagarbą Jėzui kaip Dievo Sūnui (B2.3.)	Savo pasirinktomis išraiškomis priemonėmis vaizduoja Jėzaus gimimo istoriją, išreiškia pagarbą Jėzui kaip amžinai esančiam Dievui (B2.4.)

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas pasako įsimintiną Biblijos eilutę (Pradžios 1, 27) (B3.1.)	Pasako įsimintiną Biblijos eilutę (Pradžios 1,27) ir savais žodžiais paaiškina, ką reiškia būti Dievo atvaizdu (B3.2.)	Remdamasis įsiminta Biblijos eilute (Pradžios 1, 27), paaiškina, ką reiškia, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo panašumą, kuo žmogus yra panašus į savo Kūrėją. Išsako samprotavimus apie tikėjimo reikalingumą žmogui (B3.3.)	Remdamasis Sukūrimo istorija ir platesniu Biblijos kontekstu, paaiškina, ką reiškia, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo panašumą, kuo žmogus yra panašus į savo Kūrėją. Sieja tikėjimo Dievu reikalingumą su Sukūrimu (B3.4.)
Išvardija, kokiomis išorinėmis savybėmis skiriasi jam pažįstami žmonės (B4.1.)	Savais žodžiais pasako, kuo žmonės gali būti skirtingi ir kuo panašūs. Pastebi, kad visi žmonės nori būti mylimi (B4.2.)	Pastebi ir priima savo ir kitų skirtingumą. Paaiškina, kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms (B4.3.)	Pastebi ir priima savo ir kitų skirtingumą, suvokia, kad yra vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms, išvardija šias vertybes. Jas pastebi ir Biblijos veikėjų gyvenime (B4.4)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			
Pasako, kad bažnyčios pastatas siejasi su tikėjimu Dievu. Išvardija kelias krikščioniškas šventes (C1.1.)	Apibūdina bažnyčią kaip vietą, kurioje garbinamas Dievas. Išvardija pagrindines krikščioniškas šventes ir papasakoja, kaip jos švenčiamos jų šeimoje (C1.2.)	Apibrėžia bažnyčią kaip Dievo tautą, kuriai priklauso visi tikintieji. Išvardija pagrindines krikščioniškas šventes ir paaiškina, ką jos reiškia (C1.3.)	Apibrėžia bažnyčią kaip Dievo tautą. Sieja ją su visais tikinčiais nuo pat pasaulio sukūrimo. Išvardija pagrindines krikščioniškas šventes, sieja jas su Biblijos įvykiais (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			
Pakartoja maldos žodžius. Padedamas pasako nors vieną dalyką, už kurį nori padėkoti Dievui (D1.1.)	Meldžiasi kartodamas maldos žodžius, moka kelias išmoktas trumpas padėkos maldas (D1.2.)	Savais ar išmoktais žodžiais išsako padėką ir prašymus Dievui. Išreiškia susidomėjimą Dievo žodžiu (D1.3.)	Rodo iniciatyvą išsakyti padėką Dievui savais žodžiais, savo iniciatyva išreiškia tai pasirinktomis meninėmis priemonėmis. Domisi Biblija, kelia klausimus (D1.4.)
Mėgina vertinti savo ir kitų žmonių elgesį, pasako, kad neteisingai pasielgus reikia atsiprašyti (D2.1.)	Meldžiasi kartodamas maldos žodžius, moka kelias išmoktas trumpas padėkos maldas (D2.2.)	Komentuoja atleidimo ir pasitikėjimo Dievu svarbą kasdieniame gyvenime. Moka atsiprašyti ir priimti atsiprašymą (D2.3.)	Jausdamas gražaus elgesio poreikį puoselėja draugystę su žmonėmis. Kasdieniškose situacijose atsiprašo ir priima atsiprašymą. Skatina kitus atsiprašyti (D2.4.)

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Pritaria nuomonei, kad reikia rūpintis gamta. Pateikia keletą pavyzdžių, kaip tai galima padaryti (E1.1.)	Apibūdina gamtą kaip Dievo kūrinį. Pasako, kad svarbu ja rūpintis. Išsako kelis būdus, kaip galima padėti artimiausios aplinkos žmonėms (E1.2.)	Nusako, kuo žavisi stebėdami Dievo kūrinijos grožį. Komentuoja, kodėl svarbu rūpintis gamta. Aptaria pagalbos būdus artimiausios aplinkos žmonėms (E1.3.)	Gėrisi Dievo kūrinijos grožiu, sieja ją su Dievo išmintimi ir meile. Rodo iniciatyvą rūpintis gamta. Inicijuoja pagalbą artimiausios aplinkos žmonėms (E1.4.)

40. Pasiiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės:

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Išskiria Bibliją iš kitų knygų (A1.1.)	Pasako bent vieną Biblijos patikimumo argumentą (A1.2.)	Išsako savo samprotavimus, kodėl Biblija galima pasitikėti (A1.3.)	Paaškina, kodėl Biblija galima pasitikėti, pateikia kelis argumentus (A1.4.)
Pasako, kad Bibliją sudaro ne viena knyga. Atpažįsta pagrindinius Penkiaknygės veikėjus (A2.1.)	Išvardija nagrinėjamų istorijų veikėjus ir juos trumpai apibūdina pasakydami, kokie jie ir kaip jie elgėsi (A2.2.)	Išvardija pagrindinius Penkiaknygės veikėjus, kurie vadinami tikėjimo protėviais. Paaškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą, ir pasako, ko galima pasimokyti iš jų (A2.3.)	Apibūdina ir palygina pagrindinius Penkiaknygės veikėjus, kurie, įvertinant jų poelgius, vadinami tikėjimo protėviais. Paaškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą, ir pasako, ko galima pasimokyti iš jų (A2.4.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais pasako, kad Dievas laikosi savo pažadų, ir padedamas atpažįsta bent vieną Biblijoje paminėto Dievo pažado išsipildymą (B1.1.)	Išvardija konkrečius pavyzdžius iš Biblijos, kai Dievas išpildė savo pažadus (B1.2.)	Išvardija rūpestingojo Dievo apraiškas Biblijos veikėjų gyvenime. Atpažįsta Dievo rūpestio ženklus kasdienybėje (B1.3.)	Paaškina, kaip Dievo ištikimybė reiškėsi nuo pat pasaulio sukūrimo. Sieja tai su savo asmeninėmis patirtimis (B1.4.)

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais pasako, kad Jėzus mirė už žmonių nuodėmes (B2.1.)	Pasako, kad Jėzus yra vadinamas Dievo Avinėliu, ir paaiškina kodėl (B2.2.)	Atpažįsta kai kuriuos Senojo Testamento įvaizdžius ir pažadus apie Gelbėtoją ir susieja juos su Jėzaus asmeniu (B2.3.)	Savarankiškai išvelgia pateiktus Senojo Testamento įvaizdžius ir pažadus apie Gelbėtoją ir sieja juos su Jėzaus asmeniu (B2.4.)
Surūšiuoja paveikslėlius į gerų ir blogų poelgių kategorijas (B3.1.)	Pasitardamas išskiria Nuopuolio pasekmes Dievo kūrinijai ir žmonių santykiams (B3.2.)	Atpažįsta Nuopuolio pasekmes Dievo kūrinijai ir žmonių santykiams. Aptaria, ką reiškia priimti Dievo atleidimą ir Jo pagalbą (B3.3)	Apibūdina Nuopuolio pasekmes Dievo kūrinijai ir žmonių santykiams. Svarsto Dievo kvietimą pripažinti savo silpnumą ir priimti Jo pagalbą (B3.4.)
Atpažįsta keletą krikščioniškų simbolių (B4.1.)	Pasako, kad ne visi žmonės vienodai tiki Dievu. Atpažįsta keletą krikščionybės simbolių (B4.2.)	Skiria krikščionišką pasaulėžiūrą nuo kitų pasaulėžiūrų. Atpažįsta keletą religinių simbolių (B4.3.)	Domisi, kuo krikščionybė panaši ir kuo skiriasi nuo kitų pasaulėžiūrų. Sieja religinius simbolius su konkrečia religija (B4.4.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			
Paveikslėliuose atpažįsta Izraelio tautos šventyklą, pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais atsako, ką joje veikdavo kunigai (C1.1.)	Padedamas pasako, kam Izraelio tautai reikėjo padangtės, ką joje veikdavo kunigai (C1.2.)	Aptaria pagrindinius Senojo Testamento bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, padangtė, Dievo garbinimo ritualai) (C1.3.)	Komentuoja pagrindinius Senojo Testamento bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, padangtė, Dievo garbinimo ritualai) ir sieja juos su Naujojo Testamento bažnyčios bruožais (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			
Padedamas pasako Viešpaties maldą (D1.1.)	Savarankiškai pasako Viešpaties maldą, paaiškina, kodėl žmonės meldžiasi Dievui (D1.2.)	Apibūdina maldos paskirtį ir formas. Atpažįsta Dievo rūpestį žmogumi aptardamas Biblijos tekstus ir analizuodamas savo gyvenimą (D1.3.)	Apibūdina maldos paskirtį ir formas. Apibūdina, kaip psalmės padeda išreikšti jausmus Dievui. Savo maldose kūrybingai naudoja išmoktas Biblijos eilutes (D1.4.)
Padedamas pasako Aukso taisyklę ir Dešimt Dievo įsakymų. Atpažįsta situacijas, kuriose dera	Pasako Aukso taisyklę ir išvardija Dešimt Dievo įsakymų.	Vertina savo ir kitų poelgius atsižvelgdami į Aukso taisyklę ir Dešimt Dievo įsakymų (D2.3.)	Paiškina, kuo yra svarbi Aukso taisyklė ir Dešimt Dievo įsakymų kuriant darnius santykius.

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
atsiprašyti ar priimti atsiprašymą (D2.1.)	Padedamas atpažįsta ir pasako savo kaltę bei priima atsiprašymą (D2.2.)		Atpažįsta ir pasako savo kaltę ir priima atleidimą bei atsiprašymą (D2.4.)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas išvardija svarbiausius žmogaus poreikius, pasako kelis būdus, kaip galima pasirūpinti gyvūnais (E1.1.)	Išvardija svarbiausius žmogaus poreikius, pasako kelis būdus, kaip galima pasirūpinti gyvūnais (E1.2.)	Išvardija kelis teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Atpažįsta kito žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko (E1.3.)	Analizuoja teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Pastebi kito žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko. Inicijuoja pagalbos projektus (E1.4.)

41. Pasiiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės:

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Įvardija, kad Biblija kitaip yra vadinama Šventuoju Raštu, Dievo žodžiu. Pateikus keletą pasirinkimo galimybių nurodo Biblijos pritaikymo galimybes kasdieniame gyvenime (A1.1.)	Pasitardamas gali paaiškinti, kodėl Biblija gali būti patikimas gyvenimo pamatas (A1.2.)	Paaiškina, kodėl Biblija gali būti patikimas gyvenimo pamatas (A1.3.)	Įtikinamai paaiškina, kodėl Biblija galima pasitikėti, pateikia kelis argumentus (A1.4.)
Padedamas išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius, bando dėlioti juos chronologine tvarka (A2.1.)	Padedamas išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius chronologine tvarka. Sieja kai kuriuos Biblijos veikėjus su kai kuriais įvykiais Biblijoje (A2.2.)	Išvardija pagrindinius Senojo Testamento įvykius chronologine tvarka, sieja Biblijos veikėjus su atitinkamais ST įvykiais (A2.3.)	Apibūdina ir palygina pagrindinius Senojo Testamento veikėjus, kurie dėl savo poelgių vadinami tikėjimo protėviais. Paaiškina, kaip tikėjimo protėviai atsiliepė į Dievo kvietimą ir pasako, ko galima pasimokyti iš jų (A2.4.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas nurodo Dievo savybes perskaitytame tekste, jeigu jos akivaizdžiai įvardintos (B1.1.)	Pasitardamas skaitomame tekste dažnai atpažįsta tokias Dievo savybes kaip teisingumas ir meilė (B1.2.)	Paaiškina, kaip Dievo teisingumas pasireiškia meile ir rūstybe (B1.3.)	Paaiškina, kaip Dievo ištikimybė reiškėsi nuo pat pasaulio sukūrimo. Sieja tai su savo asmeninėmis patirtimis (B1.4.)
Atpažįsta kai kuriuos žodžius, kuriais yra apibūdinamas Jėzus (Gelbėtojas, Atpirkėjas, Dievo Sūnus) (B2.1.)	Pasitardamas paaiškina, kodėl žmonėms yra reikalingas Gelbėtojas (B2.2.)	Paaiškina, kodėl žmonėms yra reikalingas Gelbėtojas, ir analizuoja išgelbėjimo poreikį (B2.3.)	Savarankiškai įžvelgia pažadus apie Gelbėtoją Senojo Testamento įvaizdžiuose ir sieja juos su Jėzaus asmeniu (B2.4.)
Padedamas išvardija Biblijos veikėjus, kurie pasitikėjo Dievu (B3.1.)	Pasako, kad tikėjimas padeda žmonėms gyvenimo sunkumuose, pateikia bent vieną pavyzdį iš Biblijos ar asmeninio gyvenimo (B3.2.)	Aptaria tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime, pateikia pavyzdžių, kaip tikėjimas Dievu padaro teigiamą įtaką žmogaus gyvenimui (B3.3)	Apibūdina Nuopuolio pasekmes Dievo kūrinijai ir žmonių santykiams. Svarsto Dievo kvietimą pripažinti savo silpnumą ir priimti Jo pagalbą (B3.4.)
Padedamas skiria labai akivaizdžiai skirtingus tikinčio ir netikinčio žmogaus pasirinkimus (B4.1.)	Dažniausiai savarankiškai pastebi tikėjimo įtaką žmogaus pasirinkimams (B4.2.)	Išreiškia savo nuomonę apie (ne)tikėjimo įtaką elgesiui ir pasirinkimams. Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei (B4.3.)	Domisi, kuo krikščionybė panaši ir kuo skiriasi nuo kitų pasaulėžiūrų. Sieja religinius simbolius su konkrečia religija (B4.4.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			
Padedamas pasako artimiausioje aplinkoje esančias skirtingas bažnyčias (C1.1.)	Dažniausiai savarankiškai gali atskirti vietinės ir visuotinės bažnyčios bruožus (C1.2.)	Skiria vietinės ir visuotinės bažnyčios bruožus. Apibūdina bažnyčios vaidmenį perduodant tikėjimo tiesas (C1.3.)	Komentuoja pagrindinius Senojo Testamento bažnyčios bruožus (Izraelio tauta, padangtė, Dievo garbinimo ritualai) ir sieja juos su Naujojo Testamento bažnyčios bruožais (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			
Klausosi kitų pasakojimų apie asmeninę maldą, Dievo žodžio skaitymą ir apmąstymą. Raginamas susipažįsta su adaptuotais pasakojimais iš Biblijos (D1.1.)	Raginas skaito pasiūlytas ištraukas iš Šventojo Rašto, kartais pasižymi įsimintinas eilutes (D1.2.)	Papasakoja ir pateikia pavyzdžių apie asmeninę maldos ir Dievo žodžio apmąstymo patirtį.	Dalinasi savo asmeninės ir bendruomeninės maldos patirtimi. Apibūdina, kaip psalmės padeda išreikšti jausmus Dievui. Savo

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
		Remiasi Biblija apibūdindamas savo asmeninį santykį su Dievu. (D1.3.)	maldose kūrybiškai naudoja išmoktas Biblijos eilutes (D1.4.)
Padedamas išvardija, kokios savybės yra reikalingos palaikant sveikus santykius su bendraamžiais. Skiria pagarbų elgesį nuo nepagarbaus (D2.1.)	Pasako 1–2 savybes, reikalingas palaikyti sveikus santykius su bendraamžiais. Atpažįsta ir reaguoja į patyčias ir erzinimą (D2.2.)	Aptaria gailestingumo ir sąžiningumo svarbą kuriant santykius su bendraamžiais. Atpažįsta ir reaguoja į patyčias ir erzinimą (D2.3.)	Paaškina, kuo yra svarbi Aukso taisyklė ir Dešimt Dievo įsakymų, kuriant darnius santykius. Atpažįsta ir įvardija savo kaltę ir priima atleidimą bei atsiprašymą (D2.4.)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas pastebi netinkamo žmogaus elgesio su kūrinija atvejus. Raginamas dalyvauja grupės darbe (E1.1.)	Pastebi netinkamo žmogaus elgesio su kūrinija atvejus. Dalyvauja kuriant planą konkrečios problemos artimoje aplinkoje sprendimui (E1.2.)	Aptaria, kaip dora lyderystė reiškiasi žmonių santykiuose ir elgsenoje su gamta. Apibūdina galimybes spręsti artimoje aplinkoje pastebėtą problemą (E1.3.)	Analizuoja teigiamo ir neigiamo žmogaus poveikio gamtai pavyzdžius. Pastebi kito žmogaus poreikius, žino pagalbos būdus ir juos taiko. Inicijuoja pagalbos projektus (E1.4.)

42. Pasiiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės:

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Padedamas atpažįsta biblines vertybes Biblijos tekstuose (A1.1.)	Atpažįsta ir išvardija biblines vertybes skirtinguose Biblijos tekstuose (A1.2.)	Analizuoja galimybę Biblijos pagrindu formuoti vertybių sistemą (A1.3.)	Kryptingai gilina į biblines vertybes ir jų pagrindu formuojasi savo vertybių sistemą (A1.4.)
Padedamas atpažįsta kai kuriuos Senosios ir Naujosios	Skiria kai kuriuos Senosios ir Naujosios Sandoros bruožus.	Palygina Sandoros sampratą Senajame ir Naujajame Testamente.	Įvertina Naujosios Sandoros pranašumą Senosios Sandoros

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Sandoros bruožus, savais žodžiais pasako, ką reiškia žodis „sandora“. (A2.1.)	Padedamas iš eilės išvardija pagrindinius Naujojo Testamento įvykius (A2.2.)	Atpažįsta Biblijos tekstų aktualumą ir sieja juos su asmenine patirtimi (A2.3.)	atžvilgiu. Pagrindžia Biblijos tekstų aktualumą, sieja juos su asmenine patirtimi (A2.4.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Padedamas atpažįsta Trejybės asmenų skiriamuosius bruožus (B1.1.)	Apibūdina Trejybės asmenų santykį ir skiriamuosius bruožus (B1.2.)	Analizuoja Trivienio Dievo apsiereškimą ir Trejybės asmenų santykį, atpažįsta bendrystės poreikio ištakas (B1.3.)	Pagrindžia bendrystės poreikio ištakas, remdamasis Trivienio Dievo apreiškimu Šventajame Rašte (B1.4.)
Padedamas išvardija pagrindinius Jėzaus Kristaus gyvenimo etapus ir jų poveikį Jėzaus mokiniams (B2.1.)	Išvardija pagrindinius Jėzaus Kristaus gyvenimo etapus ir jų poveikį Jėzaus mokiniams (B2.2.)	Aptaria Jėzaus Kristaus Atpirkėjo misiją. Komentuoja, ką reiškia būti išgelbėtam malone per tikėjimą Kristumi (B2.3.)	Komentuoja atperkamąją Jėzaus Kristaus misiją. Pasisako apie asmeninius išgyvenimus einant tikėjimo keliu (B2.4.)
Padedamas papasakoja bent vieną istoriją iš Naujojo Testamento apie tai, kaip susitikimas su Jėzumi pakeitė žmogaus gyvenimą. (B3.1.)	Perskaitęs Jėzaus susitikimo su kitais žmonėmis istorijas, nusako šių susitikimų įtaką tų žmonių gyvenime (B3.2.)	Apibrėžia nuodėmės ir malonės sąvokas. Paaškina, kaip žmogus gali susitaikyti su Dievu (B3.3.)	Išplėtoja nuodėmės ir malonės sąvokas, remdamasis Šventuoju Raštu ir asmenine patirtimi. Kryptingai gilinasi į tai, kaip atpažinti Dievo pašaukimą (B3.4.)
Padedamas išvardija kelias skirtingas krikščionių konfesijas ir didžiąsias pasaulio religijas (B4.1.)	Išvardija pagrindines krikščioniškas konfesijas ir didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja (B4.2.)	Lygina įvairių krikščioniškų konfesijų raišką. Identifikuoja didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja (B4.3.)	Komentuoja įvairių krikščioniškų konfesijų raišką. Pateikia didžiųjų pasaulio religijų sąsajas, jas komentuoja (B4.4.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			
Padedamas išvardija Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentus (C1.1.)	Išvardija Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentus, bendrais bruožais paaškina jų prasmę (C1.2.)	Paaškina Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentų reikšmę. Pasako, kokios nuostatos stato arba griauna bendruomenės gyvenimą (C1.3.)	Lygina Evangelikų reformatų bažnyčios sakramentų sampratą su kitų krikščioniškų konfesijų sakramentų samprata. Analizuoja sakramentus Šventojo Rašto kontekste (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas paaiškina, ką reiškia augti dvasiškai. Pateikia keletą dvasinio augimo būdų. Išvardija kelis dvasinio augimo trukdžius (D1.1.)	Paaiškina, ką reiškia augti dvasiškai. Pateikia keletą dvasinio augimo būdų. Išvardija kelis dvasinio augimo trukdžius (D1.2.)	Analizuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. Išvardija dvasinio gyvenimo trukdžius (D1.3.)	Praktikuoja dvasinio augimo disciplinas. Atpažįsta dvasinio gyvenimo trukdžius ir sąmoningai juos įveikia (D1.4.)
Padedamas atpažįsta, kokias pasekmes turi kiekvieno žmogaus konkretūs pasirinkimai. Geba atpažinti akivaizdžius tikinčio žmogaus veiksmus (D2.1.)	Atpažįsta pasirinkimų ir pasekmių dėsnius. Atskiria tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus (D2.2.)	Analizuoja pasirinkimų ir pasekmių dėsnius. Palygina tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus (D2.3.)	Įvertina pasirinkimų ir pasekmių dėsnius. Apsisprendžia savo gyvenimo prioritetus rinktis Šventojo Rašto šviesoje (D2.4.)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas atpažįsta netinkamo elgesio su žmonėmis ir kūrinija pavyzdžius. Dalyvauja aptariant, kaip gali prisidėti prie visuomenės gerovės, darnios ekologinės aplinkos kūrimo (E1.1.)	Atpažįsta netinkamo elgesio su žmonėmis ir kūrinija atvejus. Išitraukia į aptarimą, kaip gali prisidėti prie visuomenės gerovės, darnios ekologinės aplinkos kūrimo (E1.2.)	Analizuoja gailestingumo tarnystės pavyzdžius Šventajame Rašte. Siūlo idėjas apie tai, kaip gali prisidėti kuriant visuomenės gerovę, darnią ekologinę aplinką (E1.3.)	Inicijuoja idėjas ir vadovauja jas įgyvendinant; tokiu būdu prisideda prie visuomenės gerovės, darnios ekologinės aplinkos kūrimo (E1.4.)

43. Pasiiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės:

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Padedamas pateikia bent kelis Biblijos turinio patikimumo argumentus ir krikščioniškas vertybes (A1.1.)	Pateikia keletą Biblijos patikimumo argumentų, išvardija svarbiausias krikščioniškas pasaulėžiūros vertybes (A1.2.)	Pagrindžia krikščioniškos pasaulėžiūros vertybes Biblijos autoritetu (A1.3.)	Pagrindžia krikščioniškos pasaulėžiūros vertybes Biblijos autoritetu, lygina jas su kitų pasaulėžiūrų vertybėmis (A1.4.)

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas išvardija bent kelis Biblijos unikalumo požymius (A2.1.)	Išvardija pagrindinius Biblijos unikalumo požymius (A2.2.)	Paaiškina Šventojo Rašto santykį su krikščioniška tradicija, kultūra (A2.3.)	Komentuoja Šventojo Rašto santykį su krikščioniška tradicija, kultūra (A2.4.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Padedamas išvardija Trejybės asmenis ir nusako jų veikimo ypatumus (B1.1.)	Nusako, kaip veikia Dievo Trejybės asmenys (B1.2.)	Komentuoja Trejybės doktriną ir sieja ją su Evangelijos žinia (B1.3.)	Komentuoja Dieviškosios Trejybės sampratos istoriją. Paaiškina Trejybės asmenų veikimą. Analizuoja klaidingus Dievo įvaizdžius, paaiškina jų atsiradimo priežastis ir pasekmes (B1.4.)
Padedamas atpažįsta nuorodas į Jėzų Kristų Senajame Testamente, išvardija pagrindinius Atpirkimo istorijos etapus (B2.1.)	Atpažįsta kai kurias nuorodas į Jėzų Kristų Senajame Testamente, išvardija pagrindinius Atpirkimo istorijos etapus (B2.2.)	Analizuoja pateiktas nuorodas į Jėzų Kristų Senajame Testamente ir sieja su Jėzaus Kristaus gyvenimu bei misija. Paaiškina savo gyvenimo ir Atpirkimo istorijos sąsajas (B2.3.)	Atpažįsta nuorodas į Jėzų Kristų, skaitydamas Senąjį Testamentą, jas sieja su Jėzaus Kristaus gyvenimu ir misija. Išvelgia, supranta ir komentuoja savo gyvenimo ir Atpirkimo istorijos sąsajas (B2.4.)
Padedamas nusako, kokius esminius žmogaus poreikius apibrėžia Šventasis Raštas (B3.1.)	Aptariant Biblijos tekstus nusako, kokius esminius žmogaus poreikius apibrėžia Šventasis Raštas (B3.2.)	Analizuoja nuodėmės, kaip žmogiškosios nesėkmės, padarinius žmonių tarpusavio santykiams (B3.3.)	Įvertina nuodėmės, kaip žmogiškosios nesėkmės, padarinius žmonių tarpusavio santykiams. Komentuoja konfliktines situacijas, remdamasis Šventojo Rašto požiūriu, ir sąmoningai ieško būdų išspręsti problemas (B3.4.)
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais 1–2 sakiniais apibūdina savo požiūrį į Dievą (B4.1.)	Pasako 1–2 klasikinius argumentus apie Dievą, bendrais bruožais juos paaiškina. 2–3 sakiniais apibūdina savo pasaulėžiūrą (B4.2.)	Aptaria skirtingus požiūrius į Dievą, komentuoja klasikinius Dievo buvimo įrodymus. Apibūdina savo pasaulėžiūrą (B4.3.)	Įvertina skirtingus požiūrius į Dievą ir išplėtoja klasikinius Dievo buvimo įrodymus, remdamasis bibliiniu požiūriu. Išsamiai ir argumentuotai apibūdina savo pasaulėžiūrą (B4.4.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas išvardija kelis evangelikų reformatų Bažnyčios išpažinimus (C1.1.)	Išvardija kelis evangelikų reformatų Bažnyčios išpažinimus ir bendrais bruožais paaiškina jų atsiradimą ir reikšmę (C1.2.)	Tyrinėja evangelikų reformatų Bažnyčios išpažinimus ir susieja juos su Šventuoju Raštu ir kasdienio gyvenimo praktika (C1.3.)	Kryptingai domisi ir tyrinėja evangelikų reformatų Bažnyčios išpažinimus ir susieja juos su Šventuoju Raštu ir kasdienio gyvenimo praktika (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			
Padedamas pasako dvasinio augimo būdus. Bando juos praktikuoti (D1.1.)	Pasako 1–3 dvasinio augimo būdus. Bando juos praktikuoti (D1.2.)	Analizuoja ir praktikuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus (D1.3.)	Analizuoja ir praktikuoja tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus, inicijuoja Biblijos studijų grupeles (D1.4.)
Padedamas nusako pagarbaus elgesio su kitais žmonėmis principus. Skiria pagarbų elgesį nuo nepagarbaus (D2.1.)	Nusako pagarbaus elgesio su kitais žmonėmis principus. Skiria pagarbų elgesį nuo nepagarbaus (D2.2.)	Rodo pagarbą asmenims iš skirtingų socialinių, kultūrinių ar religinių grupių (D2.3.)	Dalyvauja debatuose su skirtingų socialinių, kultūrinių ar religinių grupių atstovais, skatina pagarbą šiems asmenims (D2.4.)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas pateikia keletą pavyzdžių iš Šventojo Rašto apie pilietiškumą. Svarsto galimybę dalyvauti savanoriškoje veikloje (E1.1.)	Pateikia keletą pavyzdžių iš Šventojo Rašto apie pilietiškumą. Svarsto galimybę dalyvauti savanoriškoje veikloje (E1.2.)	Aptaria, kaip socialinė, pilietinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente. Dalyvauja savanoriškoje veikloje (E1.3.)	Komentuoja, kaip socialinė, pilietinė misija yra apibrėžiama Senajame ir Naujajame Testamente. Dalyvauja savanoriškoje veikloje (E1.4.)

44. Pasiiekimų lygių požymiai. III–IV gimnazijos klasės:

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Pasiiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Atpažįsta Dievo sukurto pasaulio ir Dievo žodžio sąsajas (A1.1.)	Konsultuodamasis susieja turimas pasaulio, kultūros pažinimo	Apibūdina Biblijos autoritetu paremtą krikščionijos poveikį ir kultūrinį indėlį pasauliui (A1.3.)	Įvertina Biblijos autoritetu paremtą krikščionijos poveikį ir kultūrinį indėlį pasauliui (A1.4.)

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
	žinias ir patirtį su Kūrėjo tobulumu ir Dievo žodžio autoritetu (A1.2.)		
Atpažįsta Biblijos tekstų žanrus, pasako, kodėl yra svarbu aiškinti Bibliją (A2.1.)	Konsultuodamasis susieja Biblijos tekstų žanrus su jų dvasinės prasmės interpretavimu, pasako bent vieną Biblijos aiškinimo principą (A2.2.)	Apibūdina Biblijos tekstų dvasinę, literatūrinę, istorinę prasmes, analizuoja Biblijos interpretavimo pavyzdžius kultūroje (A2.3.)	Komentuoja Biblijos tekstų dvasinę, literatūrinę, istorinę prasmes, kritiškai vertina Biblijos interpretavimo pavyzdžius literatūroje, kultūroje (A2.4.)
2. Pasiiekimų sritis: Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Atpažįsta biblinius ir nebiblinius Dievo įvaizdžius (B1.1.)	Remdamasis pagalbine medžiaga komentuoja Trejybinių Dievo įvaizdžius (B1.2.)	Atpažįsta klaidingus Trivienio Dievo įvaizdžius, komentuoja jų atsiradimo priežastis ir pasekmes (B1.3.)	Apibrėžia Šv. Trejybės asmenų veiklą ir savitumą. Pristato ir kritiškai įvertina unitarizmą ir su juo susijusius klaidingus mokymus (B1.4.)
Pasinaudodamas nukreipiamaisiais klausimais pasako pagrindinę Jėzaus Kristaus tarnystės misiją (B2.1.)	Bendrais bruožais apibūdina pagrindinę Jėzaus Kristaus misiją (B2.2.)	Apibrėžia ir paaiškina esminę Ištesinimo doktriną per Jėzaus Kristaus atpirkimą (B2.3.)	Analizuoja ir kritiškai apmąsto atpirkimo doktrinos sampratos ypatumus RKB ir Reformatų teologijos kontekste (B2.4.)
Bendrais bruožais apibrėžia malonės sąvoką ir nusako, ką reiškia ištesinimas per tikėjimą (B3.1.)	Bendrais bruožais apibūdina ištesinimo doktriną ir savo teiginius paremia bent viena Biblijos citata (B3.2.)	Komentuoja ištesinimo per malonę doktriną, pateikia pavyzdžių iš Biblijos (B3.3.)	Įvertina ištesinimo per malonę doktriną kaip Dievo kvietimą sekti Kristumi (B3.4.)
Padedamas išvardija pagrindines krikščionybės sroves ir pasaulėžiūrų sistemas. Padedamas atpažįsta komplementarinės ir egalitarinės pasaulėžiūros esminius bruožus (B4.1.)	Bendrais bruožais apibūdina pagrindines krikščionybės sroves ir pasaulėžiūrų sistemas. Išvardija komplementarinės ir egalitarinės pasaulėžiūros esminius bruožus (B4.2.)	Analizuoja savo konfesinę tapatybę ir geba palyginti ją su kitomis konfesijomis ar pasaulėžiūrų sistemomis. Nusako komplementarinės ir egalitarinės pasaulėžiūros esminius bruožus. Paaiškina jų įtaką ir pasekmes visuomenei (B4.3.)	Analizuoja konfesinės tapatybės suvokimo svarbą ir poveikį tarpkultūriniam dialogui. Komentuoja komplementarinės ir egalitarinės pasaulėžiūros bruožus. Kritiškai įvertina jų įtaką ir pasekmes visuomenei (B4.4.)
3. Pasiiekimų sritis: Bažnyčios istorija ir liturgija (C)			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas išvardija pagrindinius Reformacijos įvykius, asmenybes (C1.1.)	Bendrais bruožais išvardija pagrindinius Reformacijos įvykius, asmenybes (C1.2.)	Pristato esminius Reformacijos įvykius, asmenybes. Apibrėžia savo konfesinę tapatybę ir papasakoja apie dalyvavimą bendruomenės gyvenime (C1.3.)	Vertina ir komentuoja esminius reformacijos įvykius, asmenybes. Tikslingai ištraukia į tarnystę savo bendruomenėje (C1.4.)
4. Pasiiekimų sritis: Biblinis dvasingumas (D)			
Padedamas atpažįsta ir išvardija įvairias dvasingumo formas (D1.1.)	Bendrais bruožais apibūdina kelias dvasingumo formas Reformatų bažnyčios kontekste (D1.2.)	Demonstruoja gebėjimą organizuoti savo dvasinį gyvenimą (D1.3.)	Tikslingai renkasi dvasinio augimo būdus, juos reflektuoja, analizuoja. (D1.4.)
Padedamas nusako, kaip Šventojo Rašto mokymą galima susieti su asmeniniu gyvenimu (D2.1.)	Pateikia pavyzdžių, kaip Šventojo Rašto mokymas galėtų sietis su asmeninio ir bendruomeninio gyvenimo situacijomis (D2.2.)	Taiko Šventojo Rašto mokymą konkrečioms asmeninio ir bendruomeninio gyvenimo situacijoms, santykių ir pamaldumo praktikai (D2.3.)	Dalinasi patirtimi, kaip taikyti Šventojo Rašto mokymą konkrečioms asmeninio ir bendruomeninio gyvenimo situacijoms, santykių, pamaldumo praktikai (D2.4.)
5. Pasiiekimų sritis: Žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas atpažįsta kai kurias Vakarų kultūros ir Reformacijos bruožus (E1.1.)	Konsultuodamasis apibūdina kai kurias Vakarų kultūros ir Reformacijos sąsajas (E1.2.)	Analizuoja Vakarų kultūros ir Reformacijos santykį. Demonstruoja praktinius krikščioniškos tarnystės įgūdžius bendruomenėje ir visuomeninėje veikloje (E1.3.)	Interpretuoja ir kritiškai vertina Vakarų kultūros reiškinius ir sampratas reformuotos teologijos kontekste. Inicijuoja krikščioniškos tarnystės projektus (E1.4.)